Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Brooklyne $8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ---LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
427 Lorimer Street,
Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-8878

No. 105 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Ketvirtadienis, Gegužės - May 5, 1949 ★ ★ ★ Metai XXXIX. Dienraščio XXXI.

Kvislai

Premijų Gavėjai.
Naujas Dienraštis.
"Švyturys."
Operos ir Baleto Rūmai Vilniuje.
Rašo R. MIZARA

Šiemet Pulitzer'io premijas gavo 14-ka žmonių, pasižymėjusių įvairiose literatūros, meno ir žurnalizmo srityse.

Dėl dviejų premijų, man rodosi, niekas negali ginčytis, —jos teisingai buvo paskirtos.

Arthur Miller gavo pirmą premiją už savo dramą **"Death of a Salesman."** Ši drama šiuo metu vyksta viename New Yorko teatrų.

Robert E. Sherwood gavo premiją už **"Roosevelt and Hopkins"** biografiją.

Abu veikalai turi nemažos vertės ir dėl to abiejų autoriai užpelnytai buvo pagerbti.

★ ★ ★

Š. m. gegužės 16 d. New Yorko mieste pradės išeidinėti naujas angliškas dienraštis, pavadintas **"The Daily Compass."**

Jį organizuoja buvęs New Yorko "Post'o" redaktorius, **T. O. Thackrey,** o finansuoja, sakoma, chicagietė Anita McCormick Blaine, turtinga senė.

Mr. Thackrey jau nupirko mašinas, kuriomis buvo spausdintas nepersenai miręs dienraštis New York "Star."

The "Daily Compass" išeidinės kiekvieną dieną, įskaitant ir sekmadienius, ir jo egzempliorius lėšuos 10 centų.

Apie laikraščio turinį, jo politinę kryptį ir kitką, dabar negalima nieko sakyti, jo nemačius.

Vienas dalykas, man rodosi, nėra geras: **laikraščio kaina.** Daug žmonių, net ir labai norinčių naują dienraštį įsigyti, nepajėgs dėl jo brangumo.

★ ★ ★

Kaip nekalbėtume, šiandien įdomiausias ir turiningiausias New Yorke dienraštis yra **"Daily Worker."**

Formatu jis nėra didelis, bet žiniomis ir straipsniais, reikalingais žinoti darbo žmogui, praneša kitus, komerc̨inius angliškus dienrašc̨ius.

★ ★ ★

Lietuvoje pradėjo išeidinėti naujas du kart mėnesinis žurnalas **"Švyturys."** Atsakingas jo redaktorius yra Vladas Mozūriūnas.

Šitų žodžių rašytojui teko matyti du pirmieji "Švyturio" numeriai: abu daro gražaus įspūdžio, abu gausiai iliustruoti; telpa sunkesnių ir lengvesnių straipsnių, grožinės literatūros, karikatūrų; telpa net ir **"Kryžiažodis"** (Crossword puzzle), o taipgi šachmatininkams uždaviniai.

Meniniai žurnalas gražiai apipavidalintas.

Tai rodo tą progresą, kurį per trumpą laiką pasiekė Lietuvos spaustuvės!

★ ★ ★

Neužilgo Vilnius turės naujus **Operos ir Baleto teatro rūmus.** Projektą šitiems rūmams paruošė Lietuvos architektai: **A. Lukošaitis, J. Peras** ir **J. Kumpis.** Jų projektas tapo priimtas ir jis telpa "Švyturio" No. 2-rame.

"Naujieji teatro rūmai," rašo ,žurnalas, **"turės puošnią žiūrovų salę su 1,200 vietų, erdvius vestibiulius, foje, kuluarus, plačius juos jungiančius laiptus.**

"Kurdami projektą, architektai pasirinko monumentalines, klasikines formas, ir dabar jų uždavinys — ieškoti pilnai užbaigto, įtikinamo architektūrinio sprendimo."

Nuotraukoje projektas daro malonaus, akį traukiančio įspūdžio.

★ ★ ★

Vilniuje bus pastatytas ir **"Pergalės Paminklas,"**—taipgi įspūdingas monumentas.

Visa tai šauniai puoš atstatomąjį Vilnių.

Mūsų tėvų krašto sostinė nuolat kyla ir gražėja, plečiasi ir . . . vis lietuvėja.

KONGRESMANAI UŽGYRĖ WOODO DARBO VERGIJOS BILIŲ

Kinų Liaudininkai Užėmė Hangčovą; Paims Šanghajų

Liaudies Armija Apsupo 500,000 Tautininkų Kariuomenės Šanghajuj ir Apylinkėj; Tautininkai Bijo Sukilimo

Šanghai, Kinija. — Tautininkų komanda, pagaliaus, pripažino, jog kinų Liaudies Armija užėmė Hangčovą, geležinkelių mazgą, stambų miestą ir uostą, 125 mylios į pietų vakarus nuo Šanghajaus.

Tautininkai Šanghajuje, 6 milionų gyventojų mieste, turi 500 tūkstančių kariuomenės. Bet liaudininkams užėmus Hangčovą, tapo visai užkirstas tai kariuomenei pabėgimas sausuma iš Šanghajaus.

Liaudies Armija artėja ir prie Woosungo, prie Wangpoo upės žiočių, į šiaur.-rytus nuo Šanghajaus. Wangpoo žiotys yra Šanghajaus uostas. Kai liaudininkai pasieks Woosungą, jų artilerija galės užkirsti tautininkams ir pabėgimą laivais iš Šanghajaus.

Amerikinės žinių agentūros United Press pirmininkas Frank H. Bartholomew praneša:

— **Komunistai (liaudininkai) gali užimt Šanghajų, kai tik jie pasiruoš tam. Yra nurodymų, kad jie paims tą miestą, tur būt, be didelių mūšių.**

Įžiūrima, jog kai Liaudies Armija pradės veikti prieš tautininkus pačiame Šanghajuj, tai miesto žmonės sukils prieš tautininkus ir padės liaudininkams. Teigiama, kad ir žymi dalis tautininkų kariuomenės atsisakys kovoti prieš Liaudies Armiją.

Didieji Amerikos karo laivai pabėgo iš Šanghajaus prieplaukos. Mat, pasklido gandai, kad komunistai-liaudininkai planuoja juos susprogdinti.

Trys nedideli kariniai Amerikos laivai - naikintuvai pasišalino į jūrines Yangtze upės žiotis. Su jais yra ir du "civiliniai" jankių laivai. Jie laukią išgabent iš Šanghajaus 1,600 amerikiečių.

Amerikos ir Anglijos atstovai patarė savo šalių piliečiams taipgi tuojaus išsikraustyti iš dviejų didelių provincijų — Kvantungo ir Kvangsi.

Rendos Pakilsią Bent 15 Nuošimčių

Washington. — Tighe Woods, valdinis rendų direktorius, sakė reporteriams:

Visųpirm bus pakeltos rendos tiem įnamiam, kurie nėra nuo pirmiau "laisvai" susitarę su namų savininkais padidinti rendas 15 nuošimčių, pagal senąjį rendų kontrolės įstatymą. Tokiem įnamiam galės būti pakeltos rendos iki 15 nuošimčių.

Tighe Woods antradienį leido gyvenamųjų namų savininkams pabranginti rendas taip, kad jie gautų 25 iki 30 nuošimčių gryno pelno, liekamo po visų išlaidų išmokėjimo. Prie išlaidų gi priskaitomas ir tam tikras nuošimtis dėl namų "nusidėvėjimo".

Namų savininkai desėtkais tūkstančių apgulė vietines rendų kontrolės įstaigas New Yorke, Chicagoje ir kituose miestuose; skubi išreikalauti rendų pakėlimo.

Boston. — Streikuoja radijo ir televizijos inžinieriai dėl daugiau algos.

Karo Kurstytojas Gen. Clay Apleis Vokietiją

Washington.— Generolas Lucius Clay, karinis amerikonų gubernatorius Vokietijai, pasitrauks iš vietos gegužės 15 d. Bus paskirtas civilinis administratorius amerikin. Vokietijos ruožtui.

Prezidentas Trumanas, priimdamas generolo Clay'o pasitraukimą, garbino i r šlovino jį už griežtą "šaltąjį karą" prieš Sovietų Sąjungą.

ORAS,—Šilta ir lietus.

GRAIKŲ PARTIZANAI SIŪLO TAIKYTIS

Praga, Čechoslovakija. — Čion atvykęs Miltiadas Porfyrogenis, laisvųjų graikų-partizanų teisingumo ministras, pranešė, kad jo vyriausybė sutiktų taikytis su Graikijos monarcho-fašistų valdžia tokiomis sąlygomis:

Suruošt laisvus rinkimus visoj Graikijoj. Rinkimus turi prižiūrėt Jungtinių Tautų komisija, bet ta komisija privalo būti sudaryta ne vien tik iš anglų-amerikonų; komisijon taipgi turi įeiti Sovietų ir kitų rytinės Europos demokratijų atstovai.

Pirm rinkimų turėtų būti įsteigta bepusiška laikinė Graikijos valdžia. Ji privalo susidėti iš nepolitinių žmonių, su kuriais sutiktų abidvi pusės—laisvieji graikai - partizanai ir monarcho - fašistai.

Jungtinės Tautos turėtų paskirti tarpininką.

Pamatinis partizanų siekimas yra užtikrinti Graikijai laisvę ir nepriklausomybę.

Tuos pasiūlymus Porfyrogenis telegrafavo Jungtinių Tautų asamblėjos-seimo pirmininkui Herbertui Evattui. Prašė Evattą pasistengt, kad Amerikos valstybės departmentas duotų Porfyrogeniui praleidimą vizą atvykti Amerikon ir išdėstyti minimus pasiūlymus Jungtinėms Tautoms.

Kartu Porfyrogenis įspėjo, jog partizanai yra gana stiprūs, kad galėtų šiemet laimėti sprendžiamąsias pergales prieš monarcho-fašistus.

Gen. Chennault Reikalauja Dar 700 Milionų Dolerių Kinijos Tautininkams

Washington. — Generolas Claire Chennault atsišaukė į Kongresą, kad tuojau paskirtų dar 700 milionų dolerių Kinijos tauninkam gelbėti per dvejus metus — po 350 milionų per metus.

Chennault pasakojo bendrajam kariniam senatorių-kongresmanų komitetui, kad jeigu Amerika duotų tiek karinės paramos tautininkams, tai jie, girdi, "galėtų atsilaikyti prieš komunistus liekamojoj Kinijos dalyje." Tam, esą, nereikėtų amerikinės armijos, bet Jungtinės Valstijos turėtų nusiųst gana savo oficierių. Jankių oficieriai gi duotų nurodymus tautininkams, kaip kariauti prieš komunistus - liaudininkus.

"Liudydamas" minimam kongresiniam komitetui, generolas Chennault pripažino, jog **komunistai yra užėmę geriausią Kinijos dalį — su 350 milionų gyventojų. Tad tautininkų valdžioje lieka tiktai 150 milionų kinų.**

Gen. Chennault, milionierius savininkas Kinijos lėktuvų linijų, gąsdino Kongresą, kad jei komunistai-liaudininkai užimtų visą Kiniją, jie užvaldytų ir kitus Azijos kraštus, taigi ir Japoniją.

Chennault siūlėsi į Kinijos tautininkų lakūnų kodmandierius kovai prieš komunistus.

Ar tautininkai galėtų atgriebti liaudininkų užimtus Kinijos plotus? Gen. Chennault, bandydamas atsakyt šį klausimą, pareiškė:

— Tų plotų atgriebimas lėšuotų milžiniškas sumas pinigų ir reikalautų labai ilgo laiko.

Gen. Chennault yra vedęs kinę tautininkę; tad jaučiasi jų gimine.

(Skaičiuojama, kad nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos Amerika sukišo Čiang Kai-šeko tautininkams viso apie 4 bilionus dolerių, karui prieš liaudininkus-komunistus.)

GEN. BRADLEY PRAŠO 8 BILIONŲ DOL. VERTĖS GINKLŲ ATLANTO PAKTUI GINKLUOTI PRIEŠ SOVIETUS

Washington. — Generolas Omar Bradley, Amerikos karinio štabo galva, prašė Kongresą, kad paskirtų $1,130,000,000 europiniam Atlanto pakto kraštams ginkluoti prieš Sovietų Sąjunga per metus, kaip reikalauja Trumano valdžia.

Gen. Bradley, liudydamas Senato užsieninių reikalų komisijai, paaiškino, kad Jungtinės Valstijos siųstų "atliekamus" ginklus Europai. **O "atliekamų" ginklų kaina sumažinta šešis iki 10 sykių. Taigi Atlanto pakto kraštai už tuos $1,130,000,000 gautų aštuonių iki dešimties bilionų dolerių vertės ginklų, kaip pripažino senatoriams generolas Bradley.**

Jisai sakė, kad Amerikos "gynimas" turės prasidėt Europos širdyje.

Republikonas senatorius Forrest Donnell užklausė:

— Ar Amerika, pagal Atlanto paktą, turėtų daryti žygius prieš vidujinę revoliuciją bet kurioje Atlanto pakto šalyje, jeigu ta revoliucija būtų "sukurstyta iš užsienio?" Juk Atlanto paktas vadina tokią revoliuciją "užpuolimu", prieš kurį turi veikti visi to pakto kraštai.

Generolas Bradley atsakė:

— Galimas daiktas, kad mes veiktume tokiame atsitikime.

Trumano valdžia slapsto, jog Atlanto paktas įpareigoja Ameriką daryti tam tikrus, net karinius veiksmus, jei būtų "užpultas" bent vienas Atlanto pakto kraštas. Tad demokratas senatorius Brien McMahon užklausė:

— Jeigu, pavyzdžiui, svetima armija įsiveržtų į Norvegiją, ar Jungtinės Valstijos siųstų ten savo armiją?

Gen. Bradley noroms-nenoroms atsakė:

— Taip ir reikėtų daryti, jei norėtume išvyti užpuolikus.

(Juk ir Hitleris skelbė, būk Lenkija užpuolus Vokietiją; todėl naciai turį kariauti. Nesunku būtų sumeistruot kaltinimą, kad Sovietai ar demokratiniai jų kaimynai "užpuolę" vieną bei kitą Atlanto pakto šalį.)

Wallace Liudys prieš Atlanto Paktą

Senato užsieninių reikalų komiteto pirmininkas, demokratas seantorius Tom Connally pranešė, jog šį ketvirtadienį šaukia Henry Wallace'ą, Progresyvių Partijos vadą liudyti apie Atlanto paktą. Eugene Dennis, Komunistų Partijos sekretorius, taip pat šaukiamas į liudytojus.

Connally sakė: — Aš noriu parodyti, kas vadovauja Atlanto pakto priešams.

Nors įvairios unijinės, religinės ir farmeriškos organizacijos reikalauja atmesti karinį Atlanto paktą, bet Senato vadai nuduodą, buk pasipriešinimas jam kilęs iš "raudonųjų."

Reakcininkai net Dar Aštrina Tafto-Hartley Įstatymą

Jei Trumano Valdžia Būtų Pasistengus, tai Woodo Bilius Būtų Sumuštas, Sako Darbietis Kongresmanas Marcantonio

Washington. — Kongreso Atstovų Rūmas 217 balsų prieš 203 užgyrė priešunijinį demokrato Woodo bilių. Į šį bilių yra perrašyti aršiausi Tafto-Hartley'o priešdarbininkiško įstatymo posmai. O kai kurie Woodo biliaus nuostatai net dar paaštirinti prieš unijų laisvę ir streikų teisę.

Už Woodo darbo vergijos bilių balsavo republikonai ir prieštrumaniški pietiniai demokratai; bet jie laimėjo tiktai maža 14 balsų dauguma.

— Balsų skirtumas toks mažas, — pareiškė darbietis kongresmanas Vito Marcantonio, — kad jeigu Trumano valdžia būtų kovojus, jeigu ji nebūtų pasidavus, tai mes būtume galėję sumušti Woodo bilių.

Marcantonio sakė, jog Woodo bilius urmu pervarytas, nelukštenant atskirų jo punktų. Marcantonio todėl pareikalavo visą tą bilių, posmas po posmo, persvarstyti. Tokiu būdu galutinas biliaus sprendimas atidėtas iki šio ketvirtadienio.

Laimint vieną dieną laiko, Marcantonio tikėjosi su kitais biliaus priešininkais taip pasidarbuoti, kad gautų daugumą kongresmanų balsų.

Už Woodo bilių antradienį balsavo 146 republikonai ir 71 demokratas, o prieš jį 180 demokratų, 22 republikonai ir darbietis Marcantonio.

Valdžia siūlė savo Simso-Lesinskio bilių, kuris atrodo švelnesnis, negu Woodo. Bet ir valdžios biliuje perimti tokie posmai iš Tafto-Hartley'o įstatymo, kaip teismų indžionkšinų-drausmių naudojimas streikam laužyti; reikalavimas, kad unijų vadai prisiektų prieš komunistus; kad unijos duotų valdžiai finansines savo apyskaitas ir t.t.

Simso-Lesinskio bilius atmestas 211 balsų prieš 188.

62,000 Fordo Auto. Darbininkų Streikas

Detroit. — Paskelbtas 62,000 Fordo River Rouge automobilių fabriko darbininkų streikas šį ketvirtadienį prasidėti. Streikuojama protestui prieš vis didesnės paskubos įvedinėjimą darbe.

Dėl šio streiko turės sustoti darbai ir kituose Fordo fabrikuose, kurie samdo 40,000 darbininkų keturiasdešimtyje miestų.

CIO unijos 600 skyriaus komitetas tame fabrike buvo vienbalsiai nutaręs pradėti streiką trečiadienį, bet unijos centras, vadovaujamas dešiniojo pirmininko Walterio Reutherio, liepė dar dieną palaukti.

Maliko-Jessupo Derybos Dėl Vokietijos

New York. — Pasinaujino derybos tarp Jakovo Maliko, Sovietų užsieninio ministro pavaduotojo, ir Philipo Jessupo, bendrinio Amerikos ambasadoriaus.

Svarstoma soviet. pasiūlymas dėl važiuotės atidarymo į Berlyną ir keturių didžiųjų talkininkų konferencijos sušaukimo ir Amerikos, Anglijos ir Francijos atsakymas į tą pasiūlymą.

Išvietintųjų Vergija Louisianoje

New Orleans, La.— Katalikų kunigai Carl Schutten ir Stanley Ormsby atrado, kad 150 išvietintų, atgabentų iš Vokietijos į Louisianos cukrinių nendrių plantacijas, yra laikomi kaip vergai: ir jų išalkę kūdikiai verkia, negaudami pieno bei kitokio maisto.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. -:- Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Brooklyn, N. Y., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Brooklyn, N. Y. per 6 months	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Amerikos Moterų Kongreso Suvažiavimas

Š. m. gegužės 6, 7 ir 8 dd. New Yorke įvyks Amerikinio Moterų Kongreso sąskridis, suvažiavimas. Tai bus pirmas tos rūšies amerikiečių moterų suvažiavimas, ir jis žada būti didelis, skaitlingas ir turiningas. Suvažiavime bus priimta konstitucija, pagal kurią nauja organizacija tvarkysis.

Šiuos žodžius rašant, jau vyksta iš visų Jungtinių Valstijų kraštų moterų atstovės. Tarp jų bus eilė ir lietuvių kilmės moterų-veikėjų.

Netenka nei sakyti, kokią svarbią rolę moteris šiandien vaidina mūsų visuomeniniame gyvenime. Dėl to josios balsas, tartas tuo ar kitu klausimu, turi milžiniškos reikšmės.

Kova už taiką, kova prieš karo provokatorius, kova už civilines žmonėms teises, kova už gyvenimo lygio išlaikymą Amerikos darbininkų klasei — štai, klausimai, kurie bus šiame suvažiavime diskusuojami ir sprendžiami.

Mes nuoširdžiai linkime šiam pirmajam amerikiečių moterų suvažiavimui pasekmingai išspręsti visus savo dienotvarkyje įdėtus klausimus!

Fosteris Liūdys

Šiuos žodžius rašant, Jungtinių Valstijų Komunistų Partijos pirmininkas Wm. Z. Foster, sakoma, ruošia savo pareiškimą teismui, teisiančiajam 12-ką komunistų vadovų.

Per tūlą laiką teisėjas Medina atsisakė priimti Fosterio, kuris sunkiai serga, raštišką liūdijimą-pareiškimą, išdėstantį savo poziciją ir pažiūrą džiūrimanams.

Dėl teisėjo atsisakymo išklausyti Fosterio, kilo daug protestų ir reikalavimų, kad jis, teisėjas, atkeistų savo nusistatymą. Na, ir tai, matyt, privertė teisėją pirmesnį savo nusistatymą pakeisti.

Fosteris, taigi, manoma, gegužės 5 dieną įteiks savo raštišką pareiškimą.

Ką Darote, CIO ir ADF Vadovai?

Šiuos žodžius rašant, 81-majame Kongrese svarstomas Tafto - Hartley biliaus atmetimas ir naujo įstatymo, reguliuojančio samdytojų ir samdomųjų santykius pravedimas.

Atsiminkime: 1948 metais prezidentas Trumanas ir kandidatai (demokratai) kongresmanų bei senatorių vietoms sakė balsuotojams: išrinkite mus, o mes tuojau atmesime darbininkams pražūtingą Tafto - Hartley įstatymą, jo vieton pravesdami kitą, geresnį įstatymą, atsteigdami Wagnerio įstatymą, kurį 80-tasis Kongresas sunaikino.

Šitaip sakė prezidentas Trumanas, šitaip sakė demokratų partijos vadovybė ir tos partijos kandidatai.

Amerikos žmonės tikėjo jų žodžių ir išrinko prezidentą Trumaną ketveriems metams būti krašto prezidentu, išrinko daugumą demokratų partijos žmonių į Kongresą.

Kaipgi dabar dalykai stovi su Tafto - Hartley įstatymu, pravestu, anot prezidento Trumano **prasčiausio** Kongreso mūsų krašto istorijoje?

Dalykai stovi taip, kad, atrodo, jog bus priimtas tas pats Tafto - Hartley įstatymas, tik kitu vardu. Vardas bus kitokis, o turinys — tas pats!

Dėl to, aišku, vyriausia kaltė puola ant prezidento Trumano ir jo partijos narių.

Tuojau po praėjusių rinkimų darbininkai reikalavo, kad Kongresas, pirmiau, negu jis kalbės apie išleidimą naujo įstatymo, atmestų senąjį, Tafto-Hartley įstatymą.

Tai buvo logiškas reikalavimas. Tai buvo logiškas Kongresui žingsnis.

Bet prezidentas ir jo patarėjai demokratai kitaip darė. Jie sakė: mes privalome viską atlikti kartu: tuo pačiu kartu pagaminti naują įstatymą ir, kai jį turėsime, atmesti senąjį.

Dabar matome, kas darosi!

Republikonai, susitarę su pietiniais demokratais, pagamino savo įstatymą ir jie pasiūlė. Šis įstatymas žinomas kaip **Wood Bill**, dėl to, kad kongresmanas Wood jį pagamino. **Jis turiny nieku nesiskiria nuo Tafto - Hartley įstatymo.**

Kongresmanas Lesinski pasiūlė savo bilių, geresnį bilių, bet, kai pietiniai demokratai su republikonais susivienijo, tai pastarajam nebuvo progos praeiti.

Tuomet Trumano šalininkai Kongrese nusitarė išgelbėti Lesinskio bilių. O kad jį išgelbėti, jie nutarė įkergti jin pačius reakcingiausius, pačius pavojingiausius ir žalingiausius darbininkams punktus, paimtus iš Taft-Hartley įstatymo!

Šitokiu būdu Trumano šalininkai mierija laimėti!

Bet darbininkams nebus jokio laimėjimo. Jiems tai bus pralaimėjimas, — pralaimėjimas, iškeptas Trumano administracijos! Tos pačios administracijos, kuri žadėjo darbininkams grąžinti Wagnerio aktą (įstatymą), išleistą Roosevelto laikais!

Ką gi dėl to daro CIO ir ADF vadovai?

Ar jie sutinka su tuo, kas dabar darosi mūsų Kongrese?

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

SUJUDO BALTIEJI RUSAI — LIAUDIES PRIEŠAI

Laike Antrojo Pasaulinio Karo, kada Jungtinės Valstijos, vadovystėje prezidento Roosevelto, bendravo su Tarybų Sąjunga, kad laimėti karą, tai Amerikoje veik išnyko "baltieji rusai." Tada nemažai popų ir net tūli kunigaikščiai pasisakė prieš Hitlerį, už laimėjimą Tarybų Sąjungos.

Bet štai dabar nauji laikai, reakcija, milionieriai, ginklų ir amunicijos gamintojai nori naujo karo, karo prieš Tarybų Sąjungą ir liaudies demokratines šalis. Viena, jie norėtų tą atsiekti, ko negalėjo atsiekti Hitleris — sunaikinti Tarybų Sąjungą; antra, jie trokšta pakelti savo pelnus pagalba naujo karo.

Dabar, tartum saulei nusileidus, iš visų skylių ir plyšių lenda "balti" ir "juodi" rusų emigrantai ir vis garsiau šaukia. Demokratinis dienraštis "Ruskyj Golos" rašo, kad, kaip po lietaus, dygsta anti-sovietinių rusų susivienijimai, lygos, organizacijos. Išlindo vėl ant scenos Aleksandras Kerenskis, kuris 1917 metais kudašių išnešdino Petrograde persirengęs į katalikų minikės rūbus ir automobiliuje, ant kurio plevėsavo Jungtinių Valstijų atstovo vėliava. Išlindo visoki "socialistai."

Vyriausiai jie jungiasi į Rusų Emigrantų Lygą, arba apie ją. Į šį sąbūrį šaukia caristus-monarchistus, kerenskinius, atvykusius iš Francijos ir Jugoslavijos generolų Denikino ir Vrangelio likučius, atbėgusius iš Vokietijos išdaviko generolo Vlasovo pasekėjus, kurie laike pereitojo karo kariavo Hitlerio eilėse, atskubėjusius iš Ispanijos fašistus, ir iš Francijos Užsienio Legijono pasaulinius valkatas. Visi jie randą prieglaudą. Visi "vienijasi," nors vieni stoja už grąžinimą "nedalinamos Rusijos su caru priešakyje," o kiti "už respubliką."

Kas gi juos vienija? Juos vienija tik viena neapykanta tarybinės tvarkos ir troškimas karo. Visi jie sutinka, kad reikia išvaikyti kolektyvus, o žemę grąžinti jos buvusiems savininkams, supraskime — ponams. Visi jie sutinka, kad reikalingas "privatinis kapitalas." Ir visi jie pučia į tą pat dūdą, kaip Hearstas ir Wall Stryto imperialistai, kurie nori karo, karo ir kraujo!

Kerenskis net pradėjo leisti laikraštpalaikį "Būsimoji Rusija," kuriame šaukia už karą prieš Tarybų Sąjungą, už nuvertimą tarybinės tvarkos. Buvęs socialistas Nikolajevskis, nors kalba apie respubliką, bet tvirtina, išvien su monarchistais, kad prie carų "Rusijoj buvo geriau."

"Socialistai" iki tiek įsidrąsino, kad reikalauja mesti atomines bombas ant Tarybų Sąjungos miestų.

Ar gali būti viltis pas tokius elementus, kad juos "išskėstomis rankomis," kaip jie rašo, rusai pasitiktų po nuvertimo tarybinės valdžios?

Argi po to, kaip tarybinė liaudis — Raudonoji Armija ir partizanai sutriuškino Hitlerio ir jo talkininkų armijas, gali sveikai mąstąs žmogus galvoti apie tai, kad "užtektų mažo smūgio, kad Stalino vyriausybė pakriktų"? Argi po to, kaip Kinijoj liaudis ištaškė 5,-000,000 reakcijos armiją, gali sveikai mąstąs žmogus galvoti, kad Tarybų Sąjungoj žemės dirbėjai atsisakys nuo sovietinių ir kolektyvių žemės ūkių, kad grąžinti senąją — ponų viešpatavimo tvarką?

Reikia visai netekti proto, kad tikėti tomis pasakomis! Tai kodėl "balti" ir "juodi" rusų emigrantai, kurių, nepaisant "D.P." papildymo, vis vien neskaitlingi būriai, taip garsiai šumina?

Todėl, kad jų užnugaryje stovi amerikinė reakcija, kad juos į priešakį stumia. Taip buvo ir laike Taikos Konferencijos New Yorke, kada tuos elementus į priešakį stūmė — "žiūrėkite, patys rusai išstoja prieš Rusiją."

Ir šie jų susivienijimai ir lygos yra tik trumplaikinio amžiaus reakcijos įrankiai. Pagrindo jie neturi. Reakcijos jėgos, kurios akstina anti - sovietinių rusų išstojimą taip greitai nuo jų atsisakys, kaip greitai matys, kad naudos mažai, arba suras, kad "baltų" ir "juodų" rusų patarnavimas Wall Stryto politikai jau nereikalingas.

Beje, ir lietuviški antidemokratiniai elementai bičiuliuojasi ir bendrauja su tais rusais. Visi jie atgyvenusio pasaulio žmonės.

KURIE KURIUOS NUODIJA?

Taigi, tiesa buvo mūsų, kai mes teigėme, kad fašistiniam VLIKe (Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitete) eina dideli vaidai. Dabar tą faktą pripažįsta ir Naujienos, įdėdamos pareiškimą net penkių grupių, įeinančių į VLIKą, prieš klerikališkas grupes. Pareiškimas ilgas ir rūstus. Jame kalbama apie Mažosios Lietuvos atstovo norėjimą į VLIKą patekti ir tam griežtą klerikalų pasipriešinimą. Sužinome, kad dar pabaigoje 1948 metų dėl to buvo smarkiai susikirsta.

Kas gi tame VLIKe sudaro klerikalų frontą? Jį sudaro Lietuvos Krikščionių Demokratų Partija, Lietuvos Ūkininkų Sąjunga, Lietuvos Darbo Federacija ir Lietuvių Frontas.

Kas sudaro "laisvąjį" frontą? Jį sudaro Lietuvos Socialdemokratų Partija, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjunga, Lietuvos Tautininkų Sąjunga, Lietuvos Ūkininkų Partija ir Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga.

Pereitų metų rugsėjo 24 d. klerikalinis frontas pareiškė, kad jis jokiu būdu nesutiks įsileisti Mažosios Lietuvos atstovo, nes toks atstovas pakeistų VLIKo politinį pobūdį. Pats šio klausimo iškėlimas, girdi, patarnauja tiktai "tarpusavio santykiams nuodyti."

Reikia žinoti, kad VLIKe klerikalai turi penkis atstovus ir opozicija penkis. Įsileidimas atstovo iš Mažosios Lietuvos Tarybos, kuris, aišku, nebūtų katalikas, tuojau VLIKe kontrolę nusvertų "laisvamanių" pusėn. Štai dėlko ir eina taip kova. Vieni griežtai tą atstovą perša, kiti jam griežtai priešinasi.

Klerikalams opozicija sako, kad "Ne Mažosios Lietuvos Tarybos elgesys, bet šį raštą pasirašiusių grupių neigiamas nusistatymas dėl M. Lietuvos atstovo dalyvavimo VLIKe, nuodija grupių tarpusavio santykius..."

Socialdemokratų ir jų šalininkų pareiškime sakoma, kad tuo klausimu jie ypatingai norėję susitaikyti prieš Krupavičiui ir Sidzikauskui išvyksiant Amerikon, bet jų pastangos buvusios veltui. Buvę bandyta susitarti ir "misijai" išvykus, bet rezultatai tie patys. Klerikalų atstovas griežtai pareiškė, kad "bent tremtyje Mažosios Lietuvos atstovo VLIKe nebus." (N., geg. 2 d.).

Tik kai VLIKas sugrįšias į Lietuvą, krikščionys demokratai sutiksią kalbėti apie Mažosios Lietuvos atstovo įsileidimą.

Tai taip ir niaujasi Lietuvos "išlaisvintojai." Pešasi už tai, ko nei vieni neturi.

Tuo tarpu Lietuva eina savo pasibrėžtu socialistiniu keliu į šviesesnį gyvenimą.

KAS SULAIKO NUO SUSIBIČIULIAVIMO SU GEN. FRANCO?

Šį klausimą diskusuoja klerikalų Darbininkas. Jis suranda, kad už tai tebėra kalti bolševikai. Jis rašo:

> Visu šonu prisiglaudusi prie Vidužemio jūros, Ispanija sudaro labai svarbią strateginę poziciją karo metu. Tad Atlanto Pakto kūrėjai labai norėtų ją turėti savo pusėj. Tai kodėl jos nepasikviečia, ypač kai puikiai žino, kad pats Franco noriai jų pakvietimą priimtų? Tas klausimas savaime prašosi likviduojamas, o bet gi demokratijos vadai tebedelsia atsakyti: atsakius neigiamai būtų nedovanotina politinė ir strateginė klaida; gi atsakyti teigiamai, t. y. Franco atvirai pasikviesti — Amerika ne tai bijosi, ne tai drovisi: ką pasaulis pasakys? Juk bolševikų propaganda pastatė Franco greta su Mussoliniu ir beveik su Hitleriu. Bet juk dabar bolševikų propagandą imama atvirkščiai: ką bolševikai peikia, tai jau tikras įrodymas, kad tai gera. Taip tai taip, bet ot toks dalykas, kad Franco ir dabar tebepeikiamas, ir, rodos, ne bolševikų. (D., bal. 29 d.).

Taigi, laisvasis pasaulis turi būti dėkingas bolševikams, jeigu ligi šiolei Amerikos valdžia nepaėmė globon kruvinojo Franco.

Jeigu jie nesutinka, tai kodėl nieko neveikia?

Argi ne dabar laikas organizuoti darbininkų mases ir kovoti prieš tai, ką reakcininkai Kongrese mierijasi pravesti?

Negalima sakyti, kaip sako tūli CIO-ADF vadovai mes atkeršysime tiems kongresmanams, kurie balsuos už blogą įstatymą, 1950 metų rinkimuose!

Kaip jūs atkeršysite jiems, jei dabar nieko neveiksit?!

Taip, dabar laikas visiems darbo žmonėms, visiems ypačiai organizuotiems darbininkams smarkiai ir vieningai sušukti: **Atmesti žalingą ir darbininkams nepriimtiną Tafto - Hartley įstatymą! Jo vieton grąžinti Wagnerio įstatymą!**

Jubiliejaus Atžymėjimui Dienraščio Laida ir Mūsų Visų Svarbios Pareigos

Kiekvienas dienraščio Laisvės patriotas turi pasirūpinti, kad jo vardas būtų išspausdintas jubiliejinėje Laisvės laidoje. Kas aukos dolerį ir daugiau, to vardas tilps jubiliejinėje dienraščio laidoje.

Aukų rinkimui blankos yra išsiuntinėtos į visas kolonijas. Neabejojame, kad kolonijų veikėjai darbuojasi aukų rinkimu. Prašome visų dienraščio skaitytojų, aukų rinkėjams prisiartinus, paaukoti kiek galint aukštesnę sumą dienraščio finansų sustiprinimui. Yra asmenų, kurie aukoja po $30, t. y., po dolerį už išgyventus metus. Gražu! Tačiau ne visi išgali tą padaryti.

Įvertinkite aukų rinkėjų sunkų darbą, netrukdykite jų laiko atsikalbėjimais, nepažeiskite jų ūpo išmetinėjimais. Aukodami parodykime, kad mes įvertiname jų darbą naudai savo dienraščio, aukokim su šypsa ant savo veido. Parodykite, kad mes branginame savo dienraštį ir gerbiame tuos žmones, kurie darbuojasi dienraščio paramai. Aukų rinkėjų prašome turėti mintyje žmones, gaunančius žemas įplaukas, turinčius dideles šeimas, nedirbančius ar dirbančius tik dalį laiko. Negalima įžeisti tokių žmonių, kurie neturi iš ko paaukoti dienraščio paramai. Jų skaitymas dienraščio ir simpatija jam yra taip lygiai brangu, kaip ir piniginė auka.

Geriau uždirbančių, turinčių atliekamą dolerį "lietingai dienai," prašome aukštesne suma apdovanoti savo dienraštį jubiliejaus proga. Biznierių prašome didesniais pasiskelbimais ir tinkamesniu už juos atlyginimu paremti dienraštį Laisvę jubiliejaus proga.

Naujų skaitytojų, jubiliejaus proga, laukiame iš visų esančių dienraščio Laisvės skaitytojų.

Už nepasisekimą jubiliejaus atžymėjimo, jei taip atsitiktų, būtume kalti visi. Ant visų pažangių ir apšvietą branginančių žmonių yra uždėta pareiga rūpintis sustiprinimu dienraščio finansų jubiliejaus proga. Jei visi kuomi nors ir kiek nors prisidėsime prie finansiniai sustiprinimo dienraščio apvaikščiodami jubiliejų, pasekmės bus geros. Bet jei dauguma pastumsime šį didelį darbą ant kitų pečių, o patys pasirinksime prisnūsti tuo laiku, tai jubiliejaus minėjimo pasekmės bus prastos. Mažas būrys ir labai darbui atsidavusių žmonių negalės to atsiekti, ką atsieks skaitlinga masė žmonių, kad ir po biskį prisidėdami darbu ir centu.

Mūsų dienraštis turi labai darbščių savo patriotų. Jie kas metai atsižymi vajuose dienraščio platinimui. Jie yra brangūs žmonės mūsų dienraščiui ir visuomenei. Mes didžiai įvertiname jų darbą ir gerbiame juos kaipo apšvietos platinimo pionierius. Tačiau jų būrys yra tik iš keletos desėtkų asmenų. Kodėl negalėtų būt keletas šimtų tokių brangių asmenybių?

30-ties metų savo dienraščio jubiliejaus proga norime padidinti skaičių apšvietos pionierių. Kas darbuosis gavimui naujų skaitytojų, kas rinks aukas sustiprinimui dienraščio finansų šio jubiliejaus proga, tas bus apšvietos platinimo pionierius.

Tarkime visi:

Tegyvuoja dienraštis Laisvė!

Stokime į darbą užtikrinimui jo gyvavimo!

P. Buknys.

Įdomus Laiškutis iš Vilniaus

Kostė Rušinskienė, gyvenanti Jackson Heights, N. Y., gavo laišką, rašytą jos brolvaikio, Justo Rugieniaus, kuris gyvena Vilniuje. Smetoniniais laikais Justas Rugienius buvo persekiotas, kalintas už darbininkišką veiklą. Šiuo metu jis gyvena ir dirba Vilniuje. Laiškas įdomus ir tuo, kad rašytojas rūpinasi Amerikos lietuvių **lietuvybe.** Justas rašo:

Sveika tėtule ir dėde!

Iš mamos sužinojau, kad esate sveiki ir gerai gyvenate, labai džiaugiuosi ir linkiu jums daug laimės.

Aš gyvenu irgi gerai, dirbu Vilniuje. Karo metu buvau armijoj ir fronte. Esu sveikas, turiu šeimą. Dabar jau pas mus žiema baigiasi, greit bus pavasaris, tai bus dar linksmiau. Mūsų sostinė Vilnius buvo vokiečių sugriauta, bet dabar jau negalima jos pažinti, smarkiu tempu atsistato namai, kuriasi fabrikai ir gyvenimas eina pilnu tempu.

Man labai įdomu, kaip jūs gyvenate, taip norėtųsi žinoti, kaip atrodo tie mano pusbroliai ir pusseserės. Ar jie moka lietuviškai kalbėti? Ir ar jų vaikai kalba lietuviškai? Man įdomu, ar jūs prisimenat Lietuvą. Tiesa, kuomet jūs ją apleidote, tai ji buvo kitokia negu dabar.

Jeigu grįžti nors ir į tą kaimą, iš kurio jūs išvykote, tai jis toli gražu ne tas. Dabar kaimuose ir elektros šviesa, klubai, skaityklos ir kitos kultūrinio - visuomeninio pobūdžio vietos. Žmonės, numetę smetonišką jungą, laisvai atsikvepė ir kuria naują laimingą gyvenimą.

Aš jus prisimenu dar iš to laiko, kaip sėdėjau smetoniškam kalėjime. Jūs buvote vieninteliai žmonės, kurie man padėjote.

Parašykite laišką man. Perduokit linkėjimus Bimbai ir paklauskite, ar jis prisimena mane, kai mes pietavom Žemės Ūkio Akademijoj 1946 m. Perduokite linkėjimus mano pusbroliams ir puseserėms.

Kaip gausiu laišką nuo jūsų, parašysiu daugiau. Siunčia jums linkėjimų visą glėbį mano žmona, kurio vardas Regina.

Sudiev! Bučiuoju jus.

Justas Rugienius

15. III. 49.

Washington. — Šiemet dvejа tiek daugiau išmokama nedarbo pensijoms, kaip pernai.

Klausimai ir Atsakymai Apie Šiandieninį Gyvenimą Kaune

Rašo *J. Balnius*

Į savo Tėvynę nuolat grįžta lietuviai. Atvykstančiųjų tarpe yra daug kauniečių. Visai natūralu, kad pasiekę Tarybų Lietuvą, visi, be išimties, teiraujasi, kaip po karo atrodo jų gyvenamosios vietos ir ar galima bus vėl gauti darbo.

Šie klausimai, ypač antrasis — byloja apie tai, kaip sunkiai repatriavusieji gyveno vakarinėse Vokietijos zonose. Ten jie kasdieną susidurdavo su neišsprendžiama nedarbo, bado ir skurdo problema.

Tie tad klausimai rūpi ir visiems grįžtantiems ar besiruošiantiems grįžti kauniečiams. Šio straipsnio tikslas — trumpai atsakyti į rūpimus klausimus.

Kaip dabar atrodo Kaunas?

Vokiečių okupacijos metu buvo stengiamasi net Kauno vardą panaikinti. Gražuolis lietuviškas Kaunas buvo pavirtęs į apiplėštą ir suniokotą vokišką "Kauen'ą." Kauniečiai gerai atsimena 1941 - 44 metų Kauną. Gražioji centrinė alėja nieku nebepriminė, kad tai lietuviškas miestas. Krautuvių iškabos — "nur fuer Reichsdeutsche," "nur fuer Wehrmacht"... Įmonių iškabos — "Ostland - Faser G. m. b. H.", "Ostland Wirtschaft b. m. b. H.", "Ostland Film G. m. b. H." ir t.t.

1944 m. apsupti iš visų pusių Tarybinės Armijos, vokiečiai nebesuspėjo sunaikinti Kauno. Tačiau bėgdami iš Kauno, jie miestą dar kartą apiplėšė, o geležinkelio stotį, elektrinę, tiltus, "Maisto" kombinatą, "Drobės" fabriką ir kitas įmones susprogdino.

Dar nepraėjo penki metai nuo tų baisių dienų. Ir štai gražuolis Kaunas — vėl senasis lietuviškas Kaunas. Sugriautos, susprogdintos įmonės jau atstatytos ir vėl paleistos į darbą. Šiandien Kaune našiai dirba apie 150 įmonių ir daugiau kaip 30 kooperatinių artelių. Darbas vyksta pilnu tempu. Siekdamas duoti kuo daugiau produkcijos, fabrikas "Liepsna" gamina trigubai daugiau degtukų, negu prieš karą. "Inkaras" 1948 metais pagamino žymiai daugiau guminės avalynės, negu 1939 m. išleisdavo abi šios rūšies įmonės — "Inkaras" ir "Guma." Vilijampolės tolio fabrikas 1948 m. pagamino 39 kartus daugiau tolio ir 31 kartą daugiau ruberoido, negu 1939 metais. Žymiai padidėjo papirosų, cigarečių, alaus, aliejaus, spirito, šokolado, kakao, saldainių, biskvitų ir kitų prekių gamyba.

Kaip atrodo kultūrinis gyvenimas?

Buržuaziniais laikais būgštauta, kad perkėlus sostinę į Vilnių, Kaunas sumenkės. Tarybinis Kaunas tuos spėjimus sugriovė. Tarybų Lietuvos sostinė — Vilnius, bet Kaunas ir toliau tebėra žymus kultūrinis centras. Dar daugiau: šiandieninis Kaunas mokslo ir meno srityse pralenkė buvusį, buržuazinį Kauną. Mokyklų ir švietimo įstaigų dabar Kaune daugiau, negu jų būta prieš karą, nekalbant apie okupacijos metą. Šiuo metu Kaune yra šešios aukštosios mokyklos, kuriose mokosi apie 5.500 studentų. Vytauto Didžiojo Universitete, Žemės Ūkio ir Veterinarijos akademijose, Konservatorijoje, Dailės ir Kūno kultūros institutuose dėsto daugiau kaip 600 profesorių, docentų, lektorių. Kaune šiuo metu yra 17 gimnazijų, 8 progimnazijos ir 52 pradinės mokyklos. Šiose mokyklose mokosi apie 25.000 moksleivių, jose dėsto apie 1.000 mokytojų. Be to, Kaune yra daug specialiųjų amatų ir fabrikinio - gamyklinio apmokymo mokyklų, lopšelių, vaikų darželių, vaikų namų. Kaune dirba apie 400 gydytojų ir daugiau 700 viduriniojo medicinos personalo. Neskaitant Vytauto Didžiojo Universiteto klinikų, Kaune yra 11 ligoninių, 2 gimdymo namai, 6 poliklinikos, 5 sanatorijos, 35 dispanseriai - ambulatorijos ir kitos gydymo konsultacijos įstaigos.

Kaune šiuo metu yra 8 muziejai, 3 teatrai, 8 didelės viešosios bibliotekos ir nemaža kino teatrų.

Pilnutinai atstatytas vandentiekis Vilijampolėj. Ruošiamasi statyti naują vandentiekio stotį, kuri duos daugiau kaip 3.000 kūbinių m. vandens per parą. Atstatytoji Petrašiūnų elektrinė jau dabar tiekia daugiau elektros negu 1941 m. Kauno gatvėmis kursuoja gražūs autobusai, kurių dalys taip pat gaminamos Kaune. Veikia Žaliakalnio ir Aleksoto keltuvai. Pradėti miesto apželdinimo darbai. Po metų, kitų, Kaune bus dar daugiau žalumynų.

- Ar vyksta statyba?

Kaunas, palyginti, nežymiai nukentėjęs per karą, kapitalinės statybos, atrodo, būtų mažiau reikalingas nei kiti Lietuvos miestai. Vis dėlto ir čia vyksta gyva statyba. Statomi nauji Veterinarijos Akademijos rūmai, pradėti statyti namai darbininkams.

Mieste klesti prekyba. Valstybinės kooperatinės parduotuvės aprūpina kauniečius visais reikalingais maisto produktais, pramoniniais gaminiais. Ryšium su nauju, š. m. kovo 1 d. paskelbtu kainų atpiginimu, gyventojai gali dar daugiau įsigyti įvairių jiems reikalingų daiktų.

"O mūsų koks gyvenimas laukia?"

Tai antras grįžusiųjų ir žadančiųjų grįžti klausimas.

Tarybų Sąjungos Vyriausybė, įgalinusi grįžti į Tėvynę visus Tarybų Sąjungos piliečius, neapsiribojo tik šių piliečių surinkimu vakarinėse Vokietijos zonose ir nemokamu jų atvežimu į Tėvynę. Nuoširdžiai rūpindamasi savo piliečių likimu, Tarybų Sąjungos ir Respublikų Vyriausybės suteikia paramą kiekvienam repatriantui.

Tarybų Lietuvos vyriausybė įsteigė Repatriacijos skyrių, kuris padeda perkeltiesiems asmenims grįžti į Tėvynę ir čia įsikurti. Šis skyrius turi tris repatriacijos punktus — Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Kauno repatriacijos punktas padeda kiekvienam į Kauną sugrįžusiam repatriantui nuo pat atvykimo ligi to laiko, kai parama jau nebereikalinga. Šis punktas išduoda grįžusiems pinigines pašalpas. Vien tik Kaune repatriantams ligi šiol išmokėta daugiau kaip milijonas rublių. Vien tik Kaune 1989 repatriantai gavo drabužių ir baltinių, 750 repatriantų buvo paskirstyta įvairios manufaktūros, 7.970 repatriantų sušelpti maisto produktais. Kauno repatriacijos punktas, kaip ir kiti punktai, padeda grįžusiems repatriantams įsikurti, aprūpindamas juos butais ir gyvenimo pradžiai reikalingais daiktais. Repatriacijos punktas padeda susirasti darbą pagal profesiją.

"Ar mes gausime darbo?"

Šis klausimas sprendžiamas tuojau pat ir be didesnių pastangų iš grįžusiojo repatrianto pusės. Repatriacijos punktas grįžusius kauniečius aprūpina darbu. Nėra buvę atsitikimo, kad grįžęs repatriantas liktų be darbo, nes *tarybinėje santvarkoje nedarbo iš viso nėra.*

Susipažinę su taip išplėsta Kauno pramonės, prekybos, švietimo ir visų sričių veikla, repatriantai galėtų pagalvoti, kad visos vietos jau užimtos, jog repatriantas pavėlavo, kad dabar grįžęs darbo nebegaus. Tai — klaidinga. Tarybinė santvarka garantuoja nuolatinį pramonės, ūkio ir kultūrinio gyvenimo vystymąsi. Tarybų Lietuvoje, taigi ir Kaune darbo rankos reikalingos ne mažiau, kaip pirmomis pokarinėmis dienomis.

Tūkstančiai grįžusiųjų kauniečių gavo darbo tarpininkaujant repatriacijos punktui. Mes čia išvardinsime mažą dalelę grįžusiųjų į Kauną iš vakarinių Vokietijos zonų, iš Belgijos, Anglijos ir kitur, kurie, padedami Kauno repatriacijos punkto, gavo darbo ir šiandien patenkinti savo nauju gyvenimu.

Viename tik "Inkaro" fabrike dirba apie 50 repatriantų. Grįžęs iš Danijos Radišauskas dirba čia valcuotoju. Prie konvejerio dirba iš vakarinių Vokietijos zonų grįžusios lietuvaitės — Raškauskaitė, Prakapaitė, Mantautaitė. Trikotažo fabrike "Silva" dirba, be kitu, broliai Piūpai. Mykolas Piūpas grįžo 1946 m. iš Anglijos, Stepas Piūpas — iš Prancūzijos. Abu broliai paragavo "perkeltojo" laimės net atskirose valstybėse, abu priėjo teisingos išvados — namie geriausia! "Drobės" tekstilės fabrike dirba iš anglų zonos sugrįžęs meistras Karolis Butkevičius. "Raudonosios Pašvaistės" fabriko garažo vedėju dirba iš Belgijos grįžęs Vaclovas Valys. Ypač daug lietuvių sugrįžo praėjusią vasarą iš Fuerth - Langwasserio DP stovyklos, amerikiečių zonoje. Kaune iš jų dirba V. Jaroševičius, gavęs darbą Statybos kontoroje. "Lietmedžio" įmonėje dirba iš Vangeno DP stovyklos — prancūzų zonoje — vos ištrūkęs Stasys Žalandauskas. Vangene jį versdavo sunkiai dirbti prie miško kirtimo ir per penkis mėnesius dirbęs sunkiausią fizinį darbą Stasys Žalandauskas turėjo dar primokėti 140 markių už maistą! Slapta pabėgęs iš stovyklos, Žalandauskas šiandien puikiai uždirba minėtoje Kauno įmonėje ir tik kaip baisų sapną prisimena badą ir kančias prancūzų zonoje.

Vytauto Didžiojo Universiteto mechanikos fakulteto vyr. preparatorium dirba Jonas Rudokas, čia pat elektrotechnikos fakulteto vyriaus. laborantu dirba 1945 m. iš amerikiečių zonos grįžęs Bernardas Kalinauskas. *Daugiau kaip 50 repatriantų kauniečių studijuoja dabar Vytauto Didžiojo Universitete.* Repatriantai Valerija Mykolaitytė ir Algimantas Maulys šiemet baigia medicinos fakultetą, Silvestras Kijauskas po kelių mėnesių gaus chemiko diplomą. Studijuoja dar Daukantas, Laukaitis, Pikčilingis, Mičiulis, Baltrušaitis, Pusdešrytė, Kasparaitė, Spurgaitė, seserys Menkeliūnaitės — visi repatriantai, ir dar dešimtys tokių. Ko jie susilauktų pasilikę vakarinėse zonose? Tik tų kelių tūkstančių studenčių likimo, kurios 1947 m. vasarą buvo išvežtos tarnaičių darbui į Australiją ar tų tūkstančių jaunų studentų, kurie piemenauja, o geriausiu atveju, kasa anglis Belgijoje ir Britanijoje. Gi atvykusieji Tėvynėn gauna stipendijas ir studijuoja. Netrukus jie papildys tarybinės inteligentijos eiles.

Iš seniau atvykusių repatriantų — kauniečių galima paminėti gydytoją Leonardą Sipavičių, kuris grįžo iš Vienos ir dabar dirba A. Panemunės džiovininkų sanatorijos direktoriaus pavaduotoju; Česlovą Trejų grįžusį iš Kasselio DP stovyklos, dabar Kauno miesto Vykdomojo Komiteto Butų Ūkio Valdybos buhalteris; mokytoją Albiną Čeičį, grįžusį iš Regensburgo, amerikiečių zonoje, dabar—Kauno Konservatorijos vyr. dėstytojas, ir daugelį kitų.

Mes čia paminėjome keliasdešimt repatriantų, kurie įsikūrė Kaune. Taip gyvena žmonės, kurie po ilgų vargų svetur, sugrįžo į savo Tėvynę. Taip gali gyventi kiekvienas, kuris nutrauks savo ryšius su DP stovyklomis. Kiekvienam doram kauniečiui kelias namo atviras.

Maskva. — Fabrikinė pramonė 23 nuošimčiais daugiau daiktų pagamino, negu pernai tuo pačiu laikotarpiu.

Reakcingas diksikratas kongresmanas John Wood įteikė kongresui bilių, kuriuomi nori pavaduoti Taft-Hartley aktą, jeigu liaudies spaudimas prispirtų kongresą jį atšaukti. Abiejų unijinių centrų—AFL ir CIO vadovybė priešinga yra Wood biliui, kaip kad ir esamajam Taft-Hartley įstatymui.

Kelmės Kooperatininkai Kovoja Dėl Pirmosios Vietos Lietuvoje

KELMĖ, sausio 6 d. — Vartotojų kooperacija yra masinė organizacija, kuri turi aprūpinti visų darbo žmonių ir, visų pirma, narių - pajininkų reikmes. Panaikinus kortelių sistemą, kooperacijos darbuotojams iškyla itin atsakingi uždaviniai plečiant prekybą ir aprūpinant vis augančias darbininkų, tarnautojų, kolektyvinių ūkių ir individualių valstiečių reikmes.

Kelmės apskrities vartotojų kooperatyvų sąjungos valdybos pirmininkas Jocienė, nors yra dar jauna darbuotoja vadovaujančiame kooperatiniame darbe, tačiau jos darbo rezultatai pelnė daugelio kooperatininkų pasitikėjimą.

Prekių apyvartos planas laiku pranešamas valsčių kooperatyvams, o pastarieji praneša parduotuvėms. Parduotuvėms kas penkiadienį duodamos užduotys, kurių vykdymą griežtai kontroliuoja kaimo kooperatyvų pirmininkai ir apskrities vartotojų kooperatyvų sąjungos prekybos skyrius.

Įsijungę į socialistines lenktynes, kooperacijos darbuotojai įsipareigojo ne tik įvykdyti prekių apyvartos planą, bet kiek galint geriau aptarnauti apskrities darbo žmones. Čia yra plačiai taikoma išvežiojamoji prekyba: prekės vežamos į apylinkes, kur nėra prekybos taškų, į kolektyvinius, tarybinius ūkius, į MTS. Miško ruošėjai netarpiškai aptarnaujami vietose.

1948 metais prekybos tinklas apskrityje žymiai išaugo. Kelmėje atidaryta valgykla ir užkandinė, apskrityje yra 17 parduotuvių.

Lietuvos vartotojų kooperacijos sąjungos išskirtus fondus Kelmės apskrities sąjunga laiku paimdavo iš prekybos bazių ir išskirstydavo juos mažmenų prekybos tinklui. Visa tai įgalino apskrities vartotojų kooperacijos sąjungą ne tik kiekvieną ketvirtį įvykdyti planą, bet ir viršyti jį. Praėjusių metų gruodžio 15 d. metinis planas buvo įvykdytas 123,8 procent. Metinis mažmenų planas jau buvo įvykdytas 1948 metų gruodžio 1 d., o visuomeninio maitinimo planas — 118,6 proc. Vartotojų kooperacijos sąjungos paruošų kontora kas ketvirtis įvykdydavo ir viršydavo žemės ūkio ir gyvulininkystės produktų paruošų bei supirkimo planą.

Vykdant prekių apyvartos planą pasižymėjo Kelmės valsčiaus vartotojų kooperatyvas. Metinį prekių apyvartos planą viršijo ir Kražių valsčiaus kooperatyvas.

Pelnytą pagarbą pirkėjai reiškia parduotuvių vedėjams Mudenskienei ir Dabšaitei. Pastarosios stengiasi kiek galint geriau ir kultūringiau aptarnauti pirkėjus, jų parduotuvės atrodo kultūringai.

Apskrities vartotojų kooperatyvų sąjungos valdybos atkaklaus darbo dėka žymiai pagerėjo apskrities sąjungos ir valsčių kooperatyvų finansinė padėtis. Paruošų kontora ir kaimo kooperatyvai pradėjo dirbti rentabiliai, sumažėjo debitoriniai įsiskolinimai ir t.t.

Tačiau būtų neleistina, jei Kelmės vartotojų kooperacijos vadovai susiviliotų pasiektais laimėjimais ir nematytų trūkumų, kurių dar esama darbe. Darbo žmoniu tarpe silpnai išvystytas aiškinamasis darbas siekiant juos įtraukti į narius-pajininkus. Iš viso į narius įtraukta 12,6 proc. visų suaugusių gyventojų. Gyventoju kooperavimo IV ketvirčio planas įvykdytas 19,6 proc., o pajų rinkliava — 13,6 proc. Dar ne visiškai atsikratyta išeikvojimų, kurie neigiamai veikia vartotojų kooperacijos darbą.

Lietuvos vyriausybė labai daug deda pastangų gerinant kooperatine prekybą.

F. Kirčiauskas.

Žvirbliai ir Arklys

FELJETONAS

Žmonės sako: genys margas, o svietas dar margesnis. Aš gi sakau, jeigu visose tautose atsiranda galvočių, smarkuolių, tai lietuvių tautoje daugiausia. Nežinau, ar tai lietuvių tauta turi mokyčiausių vyrų, ar jie gamtos apdovanoti nepaprastais gabumais ir sumanumais, ar kokie kitoki paibeliai, neteko patirti, bet gabumus visgi matau.

Paimkime kad ir Lietuvos vadavimą. Kad greičiau ir sekmingiau Lietuvą išvadavus, net keturios srovės įsteigė bendrą, ir dar galingą, centralinę organizaciją, kurią uždegė vištos perekšlės karščiu ir įsakė tuojaus Lietuvą užimti, visus komunistus išgalabinti arba užbabanyti, kaip bus parankiau, o dievo paukštelius kuogreičiausiai grąžinti į jų senuosius lizdelius.

Pažvelgus į jų tokį planą, reikėtų tik apsidžiaugti ir katutes suploti. Juk keturios srovės, tai ne lajaus žvakelė, kuri kaip bematant sutirpsta! Čia jėga, prieš kurią gali kiekvienas drebėti. Tik įsivaizduokite, nes be to nesuprasite tikrosios jėgos, viena srovė maršuoja iš pietų, kita iš šiaurių, trečia iš rytų, o ketvirta iš vakarų. Komunistai bus apsupti iš visų keturių šonų. Penktoji ir, neužmirškite, pati svarbiausioji Gabrio - Paršaičio jėga, kaip didžiausias ir sunkiausias meteoras, užsirioglins ant viršaus. Tuomet, kaip bematant, visus komunistus suvarys į didelį maišą, užriš, nuvilks, o jeigu bus sunkus, nuriedins Nemuno pakrantėn ir paleis Nemuno dugnan. Juk ir Gabrio-Paršaičio įsteigtas Paryžiuje direktoriatas ar kaip ten jį pavadinus, laukia išvaduotos Lietuvos, kaip varna žąsiuko. Nugalabijus bolševikus, popiežius palaimintų Lietuvą, kurią nelabieji apipagonijo ir tuomet prasidėtų naujas ir laimingas gyvenimas. Tuomet vėl visi dievo paukšteliai sulėktų iš visų kraštelių ir pradėtų čiulbėti, ulbėti ir burkuoti...

Bet, o tas nelabasis "bet" viską sugadino. Ir kokiems paraliams lietuvių kalbon įspraustas "bet", kuris ir geriausias, prakilniausias užmačias vėjais paleidžia!? Na ir vėl — bet katalikų srovė pasivadino arkliu, o kitas tris sroves pavadino ar apkrikštijo žvirbliais. Ot, čia ir glūdi mūsų tautos didžiausia nelaimė! Dabar jau nėra jokios vilties, kad Lietuva bus išvaduota, nes visa situacija ve kaip pasikeis:

Daleiskime katalikų srovė, tai yra arklys, trauks iš pietų pusės. Ar ant to arklio sėdės kas nors, ar ne — nežinau. Bet vieną dalyką gerai žinau, kad nei iš šiaurių, nei iš rytų, nei iš vakarų niekas frontų neatidarys, nes visi žinote, kad žvirbliai seks paskui arklį ir lauks, kada jis uodegą pakels ir ką nors išmes. Tuomet žvirbliai puls prie radinio ir kapstinės ji, pakol visą darbą užbaigs. Užbaigę darbą, turės vytis arklį ir vėl prie naujo radinio apsistoti ir darbuotis. O čia, žvirbleliams besikapstinėjant, gali ant jų ir komunistinis vanagas užpulti, gali nauja tragedija atsitikti.

Taigi, kaip matote, žvirblių rolė Lietuvos vadavime ne tik negarbinga, bet ir.... f-e-e... Kodėl klerikalai paskyrė jiems tokią rolę, aš nežinau. Bet dabar "Naujienos," "Keleivis" ir "Vienybė" protestuoja prieš tokį klerikalų srovės kiaulišką pasielgimą. Aš irgi protestuoju ir šaukiu visus viernus tautininkus, socialistus ir jų tavorščius protestuoti ir dar ne bile kaip, nes jie Lietuvai kapus iškasė ir kryžių pastatė.

Švenčioniškis

MAHOMETONAI UŽPUOLĖ BURMOS KAREIVIUS

Rangoon, Burma. — 200 mahometonų sukilėlių atakavo valdžios kareivius Ahlethanyaw mieste.

Kitur prieš dešiniąją valdžią kariauja Karenų tautybės partizanai ir komunistai.

MONTELLO, MASS.

KABARET KONCERTAS IR ŠOKIAI

Rengia Liuosybės Choras

Šeštadienį, Gegužės 7 May

Liet.-Tautiško Namo Apatinėje Salėje

No. Main ir Vine Streets

PRADŽIA 7:30 V. V.

Programe dalyvauja: — Liuosybės Choras, vadovaujant E. Sugar; Norwood Vyrų Grupė, vadovaujant R. Borris; Moterų Apšvietos Grupė, vadovaujant O. Mineikaitei; piano solo Geraldine Stanley. Solistai: Aldona Wallens (buvusi Meno mokykloj); Ona Mineikaitė; Rožė Merkeliūtė-Stripinis; pianu akompanuos Olga Falcon.

Šokiams gros Art Mason's Orkestras.

ĮŽANGA 75c. — Kviečiame visus dalyvauti.

APLINK ŽEMĘ PER 80 DIENŲ

Parašė **JULES VERNE** ★ Išvertė **J. BALČIKONIS**

3-12-49 —47—

(Tąsa)

— Tamsta ne tik išgelbėjai man gyvybę, bet dar norėjai mane aprūpinti svetimam krašte?

— Taip, — atsakė Fogas, — tik aplinkybės man nebedavė įvykdyti to noro. Todėl bent iš to trupučio, kuris man liko, prašau tamstos šiek tiek priimti nuo manęs.

— Bet tamsta? — Ką veiksi tamsta? — paklausė Auda.

— Man, — atsakė šaltai džentlmenas, — man nieko nereikia.

— Kaip gi tamsta žiūri į savo likimą?

— Taip, kaip reikia žiūrėti į jį, — atsakė Fogas.

— Šiaip ar taip, tokiam žmogui, kaip tamsta, nereiks elgetauti, — atsiliepė Auda. — Tamstos draugai...

— Aš neturiu jokių draugų.

— Tamstos giminės...

— Giminių taip pat neturiu.

— Man tamstos gaila, — tarė tuomet Auda: — vienam labai sunku gyventi. Sunku, jei nėra kam tarti žodelio, nėra su kuo pasidejuoti, nėra kam parodyti širdies... Sako, dviem ir varge gyventi geriau!

— Sako, geriau!

Auda atsistojo ir, ištiesus ranką, tarė Fogui:

— Nori tamsta turėti kartu ir giminę, ir draugą? Nori tamsta mane vesti?

Fogas taip pat atsistojo. Jam akyse blykstelėjo kažkokia nepaprasta šviesa, jo lūpos suvirpėjo. Auda žiūrėjo tiesiai į jį. Jaunos moteriškės atvirumas, tiesumas, jos akių malonumas ir pasiryžimas paaukoti viską tam, kam ji buvo tiek kalta, iš pradžių jį nustebino, paskui giliai jo širdį pasiekė. Jis užmerkė kiek akis, lyg nedrįsdamas pažvelgti į jos veidą... Paskui, jas atmerkęs, tarė:

— Aš tamstą myliu! Aš tamstą myliu iš tikros širdies! Aš tamstos visas!

— A... — sušuko Auda dėdama ranką prie širdies.

Paskambino Paspartutui. Jis tuojau atėjo. Fogas dar tebelaikė Audos ranką savo rankoje. Mitrus prancūzas suprato, kas atsitiko, ir jo veidas nušvito kaip atogrąžų saulė.

Fogas jo paklausė, ar dar nebūtų vėlu pranešti apie jungtuvių dieną parapijos klebonui Samueliui Uilsonui.

Paspartutas šypterėjęs atsakė:

— Niekados nevėlu.

Buvo po aštuntos penkios minutės.

— Jungtuvės bus rytoj, pirmadienį! — tarė jis.

— Rytoj? — paklausė Fogas Audos.

— Rytoj! — atsakė Auda.

Ir Paspartutas, kaip vėjas, išdūmė.

XXXVI
FILIJO FOGO POPIERIAI VĖL PAKILSTA

Metas jau pasakyti, kokia didelė pasidarė nuomonių atmaina visoje Anglijoje, kai sužinojo, kad tikrasis banko vagis — kažkoks Džemsas Strandas — areštuotas Edinburge gruodžio 17 dieną.

Prieš tris dienas Fogas tebuvo laikomas nusikaltėliu, kurio policija atsidėjusi ieškojo. Areštavus tikrąjį vagį, Fogas vėl buvo teisingiausias džentlmenas ir drąsus vyras, sumanęs nepaprastą kelionę aplink žemę.

Kokį triukšmą pakėlė laikraščiai! Visi, kurie buvo dėję lažybas už ar prieš Fogą ir kurie buvo apie tas lažybas jau seniai pamiršę, dabar vėl atgijo. Vieni tas lažybas naujino, kiti dėjo kitas. Fogo vardas vėl pakilo.

Penki džentlmeno draugai, "Reformų Klubo" nariai, praleido tas tris dienas neramiai. Apie Filiją Fogą, kurį jie buvo pamiršę, vėl ėmė visi kalbėti! Kur jis buvo tuo laiku? Gruodžio 17 dieną, kurią areštavo Džemsą Strandą Edinburge, buvo septyniasdešimt šešta diena, kaip buvo Fogas išvažiavęs, ir niekas jokios žinios apie jį neturėjo! Gal jis buvo kur žuvęs? Gal buvo atsisakęs nuo savo beprotiško sumanymo, o gal dar tebevažiavo nustatytu keliu? Ir gruodžio 21 dieną, šeštadienio vakarą, po aštuonių keturiasdešimt penkios minutės ar jis pasirodys, kaip kokia dvasia, ant "Reformų Klubo" slenksčio?

Sunku aprašyti tą neramumą, kurį išgyveno anglų visuomenė per tas tris dienas. Mušė telegramas į Ameriką, į Aziją, bet Fogo niekur nebuvo! Rytą ir vakarą siuntinėjo žiūrėti Sevilo gatvės namų... Nieko. Pati policija nebežinojo, kur dingo Fiksas, nusekęs netikromis pėdomis. Tačiau anglai dėjo dar didesnes lažybas. Fogas pasidarė tartum koks lenktynių arklys, kuris baigė sukti paskutinį ratą.

Šeštadienio vakarą didžiausios žmonių minios užkimšo Pel-Melio ir gretimąsias gatves. Maklerių būriai nustojo prie "Reformų Klubo" durų. Tomis gatvėmis jokiu būdu nebegalėjai pravažiuoti. Priešais klubo spaudė kaip bažnyčioje. Susirinkusieji šaukė, ginčijosi, barėsi — vis dėl Filijo Fogo. Artinantis valandai, kurią turėjo atvykti Fogas, pakilo neapsakomas riksmas ir stumdymasis. Baisus daiktas, kas ten darėsi, polismenai jokios tvarkos nebegalėjo padaryti.

Tą vakarą visi penki Fogo draugai jau nuo aštuntos valandos buvo susirinkę didžiojoj "Reformų Klubo" salėje. Abudu bankininkai Džonas Siulivanas ir Samuelis Falentinas, inžinierius Endrius Stiuartas, Anglijos Banko direktorius Gotjeras Ralfas ir alaus fabriko savininkas Tomas Flanaganas, — visi laukė nekantraudami.

Didžiosios salės laikrodžiui išmušus po aštuonių dvidešimt penkias minutes, Endrius Stiuartas atsistojo ir tarė:

— Už dvidešimt minučių pasibaigs Filijo Fogo kelionės laikas.

— Kurią valandą atėjo paskutinis traukinys iš Liverpulio? — paklausė Tomas Flanaganas.

— Pusę aštuntos, — atsakė Gotjeras Ralfas, — o kitas traukinys teateina po dvylikės dvidešimt minučių.

— Vadinas, — atsiliepė Endrius Stiuartas, — jeigu Fogas būtų atvažiavęs tuo traukiniu pusiau aštuntos, jis jau būtų buvęs čia. Mes, jau galima sakyti, laimėjome derybas.

— Palaukime dar, nesidžiaukime taip greitai! — atsakė Falentinas. — Kam nežinomas jo tikslumas! Jis niekados nenusivėlina, bet ir niekados nateina anksčiau, kaip reikia! Aš nė kiek nenustebčiau, jei jis atvyktų paskutinę minutę.

— O aš, — tarė Endrius Stiuartas, kuris buvo, kaip visados, labai nekantrus, — nepatikėčiau savom akim, kad jį pamatyčiau.

— Iš tikrųjų, — tarė Tomas Flanaganas, — Fogo sumanymas buvo beprotiškas. Tegu jis būtų ir kažkaip tikslus, bet negalėjo išsisaugoti kur nors nesugaišęs, o sugaišus kur dvi arba tris dienas, jokiu būdu nebegalima grįžti laiku.

— Atminkite dar ir tai, — pastebėjo Džonas Siulivanas, — kad mes ligšiol jokios iš jo žinelės nesame gavę, nors tuo keliu, kur jis važiuoja, telegrafų nestinga.

— Jis pralaimėjo, vyrai, — atsakė Endrius Siuartas,— tikriausiai pralaimėjo! Juk patys puikiai žinote, kad China, vienintelis Niujorko garlaivis, kuriuo Fogas galėjo laiku atvykti, atplaukė į Liverpulį vakar. Štai visų Chinos keleivių sąrašas, išspausdintas laikrašty Shipping - Gazette, ir tarp jų Fogo vardo nėra. Geriausiai klojantis, jis dabar tegalėjo atvažiuoti į Ameriką! Mano apskaitymu, jis turi pavėluoti mažiausia dvidešimt dienų, ir senasis lordas Albermalis taip pat pralaimės savo penkis tūkstančius svarų!

— Tai visai aišku! — atsiliepė Gotjeras Ralfas. — Rytoj mums beliks broliams Beringams įteikti Fogo čekį.

Tuo laiku salės laikrodis išmušė aštuonias valandas ir keturiasdešimt minučių.

— Dar penkios minutės, — tarė Endrius Stiuartas.

Visi penki draugai pažvelgė į vienas kitą. Nors jie visi buvo puikūs lošėjai, bet jų širdys tvaksėjo, nes derybos buvo perdaug didelės. Tačiau to jie nerodė ir, pakviesti Falentino, visi susėdo prie kortų staliuko.

— Aš savo derybų dalies nedovanočiau, — tarė sėsdamas Endrius Stiuartas, — kad man duotų vietoj tų keturių tūkstančių svarų tris tūkstančius devynis šimtus devyniasdešimt devynis!

(Daugiau bus)

Chicago, Ill.

Bedarbių skaičius padaugėjo 34,000

Frank Annunzio, direktorius Illinois Department of Labor savo raporte pažymi, kad pastaraisiais trim mėnesiais Chicagoje bedarbių prisidėjo dar 34,000.

Nuo sausio mėn. vidurio per tris pastaruosius mėnesius nedarbas auga - didėja iš priežasties sumažėjimo biznio apyvartos šalies plotmėje smulkmenų rinkoje.

Vyriausiai paliestos industrijos yra: elektros ir ne elektros mašinų išdirbystės, maisto, spaustuvės ir smulkių dalykų.

16 darbininkų Užgriuvo tunelyje

Trečiadienio 8 valandą rytekilus gaso eksplozijai po žeme tunelyje prie 74th ir Woodlawn Ave., 16 vyrų papuolė į sląstus prie Healy Construction Co.

Mačiusieji sakė, sprogimas darbininką išmetė aukštyn į orą ir pusė bloko plotas apneštas žeme.

Ugniagesiai ir policijos vežimai pribuvo gelbėjimui užgriūtų.

Atleidinėja daug darbininkų

Aną dieną sutikau darbininką iš Hot Point Co. Jis pasakojo, kad yra atleistas iš darbo 4 savaitės. Hot Point Co., yra didelė įmonė, kuri turi skyrius keliuose miestuose. Ji jau trečiu kartu atleidinėja; pastaruoju paleido iš darbo apie 1,000 darbininkų.

Foote Gear Co., Chicagos Screws Co., Hurley Co. ir Western Electric Co., taipgi atleidinėja ir mažina darbus.

Mažėjimas darbo atsiliepia ant vietos smulkaus biznio ir vietos biznieriai sako, kad daro mažiau apyvartos; mažiau žmonės beperka įvairių reikmenų.

Jauni žmonės baigę tuštinti sutaupintus centus ir su šeimomis ant nedarbo mokesties negali pragyventi, nes maistas dar labiau brangsta. Kiti išbaigę nedarbo apdraudos mokestį turi kreiptis prie pašalpos, kuri yra dar skrumnesnė už nedarbo mokestį. *Reporteris.*

Baika Baigėsi Mirčia

Mrs. Dorothy Cashion ryte prigėrė ties Farwell St. Michigan ežere. Išėjus su Joseph Maloney paežerėje pasivaikščioti, juokais pasisiūlė greičiau nubėgsianti už jį iki prieplaukos galui, sakė Maloney.

Bėgdama smarkiai, pasiekusi prieplauką ir negalėdama susilaikyti puolė ežeran. Mahoney buvo įšokęs, bet dėl didelių bangų jam nepavyko ją išgelbėti. *V.*

Detroit, Mich.

United Automobile Workers CIO unija kaltina Fordo kompaniją, kad pirm negu tyrinėjimo komisija pasiekė Fordo fabrikus River Rouge, tai kompanija tyčia sumažino skubą darbe. Mat, UAW unijos 600 lokalas kaltino, kad darbe įvesta nesvietiška skuba. Kompanija, kad parodyti, jog kaltinimas neteisingas, tai tyčia sumažino skubą pirm pradėsiant tyrimą.

★

Packard Motor Car Co. paskelbė, kad šešių rūšių automobiliai, kuriuos gamina ši kompanija, bus nupiginti nuo $103 iki $246. Bet kainos vis vien bus aukštos, nes "eight club sedan" fabriko kaina bus $2,224, o "super touring sedan" net $2,633. Gi pridėjus kitur šių karų pristatymo ir kokias priedines mokestis, taipgi taksus, tai kainos bus tūlų virš $3,000.

Rep.

New Yorko valstijoj dabar antra tiek daugiau žmonių ima valdines nedarbo pensijas, negu pernai šiuo laiku.

LAISVĖS JUBILIEJUS

Tai didysis darbas visos pažangiosios Amerikos lietuvių visuomenės. Šaukia į darbą mus visus, apšvietą branginančius žmones, ne tik mūsų dienraščio bendrovės pareigūnai, bet ir pati mūsų sąžinė. Mūsų dienraštis baigia 30-tus metus savo gyvavimo infliacijos prismaugtas. Turime jį gelbėti!

Reikia jam naujų skaitytojų, reikia parengimų ir reikia aukų. Tik tais būdais stodami į pagalbą dienraščiui, galėsime džiugiai apvaikščioti sukaktį ir užtikrinti jam ateitį.

Specialė Laida Atžymėjimui 30 Metų Dienraščio Sukakties

Rugsėjo 16 d. dienraštis Laisvė išeis dvigubai padidintas. Tai bus 30-ties metų sukakties atžymėjimui specialė laida. Ši laida turi mirgėti organizacijų pasveikinimais dienraščio 30 metų sukaktim. Taipgi reikia aplankyti biznierius ir gauti jų pasiskelbimus specialei laidai. Asmenys, kurie aukuos jubiliejaus proga, jų vardai bus išspausdinti specialėje laidoje.

Nelaukime Vajaus Gavimui Laisvei Naujų Skaitytojų

Pats gražiausias žygis atžymėjimui mūsų dienraščio 30 metų sukakties bus gavimas kuo daugiausia naujų skaitytojų. Nelaukime vajaus, darbuokimės dabar gavimui naujų skaitytojų. Stipriausias užtikrinimas dienraščio ateities yra skaitytojai. Kuo daugiau bus skaitytojų, tuo stipresnis bus mūsų dienraštis moraliai ir materialiai. Kiekvienoje sueigoje kalbinkime žmones užsisakyti Laisvę.

Sveikinkite Dienraštį Sukaktim Patys Savo Iniciatyva

Ne visus biznierius ir asmenis, kurie nebiznieriai, norinčius pasveikinti dienraštį sukaktim, mes galėsime aplankyti ir paprašyti skelbimo ar pasveikinimo specialei sukakties atžymėjimo laidai. Mes prašome biznierių ir asmenų nebiznierių, gyvenančių toliau nuo didesnių kolonijų, prisiųsti paskelbimą ar pasveikinimą tiesiai dienraščiui Laisvei. Padarykite tą gerą patys savo iniciatyva.

Jei norite kokių platesnių informacijų dėl pasiskelbimų ar kokių kitų reikalų, rašykite Laisvės Administracijai ir mes jums mielai suteiksime visas informacijas.

Visais reikalais kreipdamiesi, adresuokite:

LAISVĖ

427 Lorimer St., Brooklyn 6, N. Y.

San Francisco, Cal.

Man nuvykus į San Francisco gyventi, pabuvus savaitę laiko įvyko parengimas LLD 153 kuopos. Ten teko baliavoti ir linksmai praleisti laiką besikalbant su vietiniais ir tolimesnių kolonijų draugais ir draugėmis.

Nors čion lietuvių kolonija neskaitlinga, bet esant parengimui lietuviai mėgsta draugiškai susieiti ir linksmai laiką praleisti, o man esant dar kaipo viešniai, tai tas labai patiko ir gavau progą susipažinti su daugiau žmonių. Po baliaus balandžio 23 d. jaučiaus gana gerai, kad draugai ir draugės mus gerai priėmė.

Į parengimą prisirinko virš 50 žmonių, tai sulyg tos kolonijos galima sakyti, kad buvo skaitlingas balius. Man atrodo, kad visi ne tik pasišoko gerai, bet taipgi linksmai ir draugiškai laiką praleido.

Kiek teko nugirsti iš rengimo komisijos, tai parengimo tikslas buvo sukelti pinigų dėl LLD. Apšvietos Rondo finansinės paramos. Ir girdėjau, kad liks keletas desėtkų dolerių pelno. Tai galima skaityti pasekmingu buvusį balių.

Kiek teko matyti, tai to baliaus komisija buvo gana rūpestinga: draugė Tilda King, B. Sutkus ir J. Alvinas, o draugė V. Sutkienė, nors ne komisijos narė, bet ji daug rūpinosi. Taipgi kiti draugai ir draugės rūpestingai dirbo laike baliaus.

★

Geros Brošiūraitės

Kiek savaičių atgal Liaudies Balsas išleido naują brošiūraitę, verstą iš anglų kalbos, "Ar Taika Yra Galima." Brošiūraitė turi 40 puslapių, parsiduoda už 25 c. San Francisco LLD nariai ją platina, ir, mačiau, draugai oaklandiečiai turi jos dėl platinimo. Tai patartina kiekvienam įsigyti ir atydžiai ją perskaityti. Jeigu kuris stokuojate faktų kalbėdami su savo priešais kaš dėl karo ir taikos, tai ta knygutė yra tikras rankvedėlis žinojimui tų klausimų.

Ta pati knygutė yra išleista anglų kalboj, tai labai reikalinga skleisti tarpe jaunimo ir angliškai kalbančių žmonių.

M. Alvinienė.

Oakland, Cal.

Pavyzdinga Gyvenimo Sukaktis

San-Leandro, tai yra Oaklando pašonėje, gyvena mūsų geri ir pažangūs draugai Franas ir Antanina Balčiūnai, turi savo vienos šeimynos namą ir viską prižiūri labai gerai—namą ir sodybą.

Sekmadienį, balandžio 24 d., minėti draugai minėjo sukaktį 30 metų savo ženybinio gražaus gyvenimo puošniame daržely je. Ten buvo pakviesta keletas artimų giminių ir eilė gerų draugų ir draugių iš Oaklando ir San Francisco.

Kadangi buvo surengta puota pamylėti svečius, tai abelnai buvo visko prigaminta taip skaniai ir gerai, kad labai retai kur galima rasti. Žinoma, malonų buvo svečiuotis ir sekmadienį praleist. Aš tikiuosi, kad visi svečiai ir giminės ilgai atsiminsim tokias draugiškas ir pavyzdingas gyvenimo sukaktuves, kokias turėjom pas dd. Balčiūnus.

Pabuvę gerą valandą prie puošnių stalų, svečiai pakėlė klausimą, kad reikalinga būtų tarti žodį kitą padėkos mūsų geriems draugams Balčiūnams. E. Vilkaitė pradėjo pirmininkauti ir vieną po kitam pakvietė tarti keletą žodžių.

Visi savo mintis pareiškė su gerais linkėjimais dd. Balčiūnams ir linkėjo toliau gražaus ir linksmo gyvenimo. Tarp visų svečių buvo pakviesta tarti kelis žodžius ir jų mylima dukrelė d-gė K. Karosienė. Jos pareiškimas buvo trumpas. Štai jos žodžiai:

"Aš labai džiaugiuosi, kad aš arti savęs turiu savo tėvelius — motiną ir patėvį Balčiūną. Nors jis yra mano patėvis, bet aš jį taip gerbiu ir myliu, kaip tikrą tėvą, nes labai mažai yra tokių gerų žmonių, kaip Balčiūnas."

Pabaigoj, po visų pareiškimų, buvo duotas sumanymas, kad sueiga nebūtų be jokio tikslo, kad mes turime kuo nors atžymėti dd. Balčiūnų 30 metų sukaktuves. Nors buvo pareiškimas, kad reikia kas suteikti dd. Balčiūnams, bet d. Balčiūnas tam buvo priešingas, todėl nutarta parinkti aukų ir jas skirti pusiau—dienraščiam Vilniai ir Laisvei. Aukų surinkta $40, tai abiem laikraščiam tenka po $20.

Apie Drgg. Balčiūnus

Tolimoj praeityj draugės A. Balčiūnienės gyvenimas buvo Arlington'e, Virginijoj. Ji ten netekus pirmesnio savo gyvenimo draugo liko su trimis šeimynos nariais— dviemis sūnumis ir dukrele, dabartine Karosiene. Visi buvo dar jaunučiai ir turėjo pergyventi daug nesmagumų. Nežiūrint į visas gyvenimo kliūtis, draugės Karosienės motina yra daug veikusi moterų organizacijoj ir abelnam lietuvių judėjime.

Vėliau gavo progą susituokti su d. Balčiūnu ir ilgus metus gyveno Easthampton'e, Mass. Ten turėjo savo ūkį ir mažą pramonėlę, veikė tarpe lietuvių, kiek gyvenimo sąlygos leido ir pažangiai išaugino savo šeimynėlę.

Virš trys metai atgal Balčiūnai persikėlė gyventi į Kaliforniją. Dabar gyvena arti San Leandro. Turi savo gražią vietelę, gyvena labai pavyzdingai ir yra nariai mūsų lietuviškų organizacijų, taipgi geri rėmėjai progresyvio judėjimo ir spaudos. Todėl labai gėrėjomės, svečiuodamiesi pas dd. Balčiūnus, linkime jiems sveikiems gyventi dar ilgus metus.

J. ir M. Alvinai.

Aukotojų Vardai

Kaip minėjau aukščiau, kad surinkta aukų mūsų dienraščiams, tai čia telpa aukotojų vardai.

Po $5 aukojo: Franas ir Antanina Balčiūnai, Franas ir Marie Strausai ir Juozas ir Ksav. Karosai.

Po $3: A. ir K. Mugianiai, F. ir D. Mačiuliai, J. ir K. Yankauskai, Benis ir Valerija Sutkai ir Povilas Čiapas.

Po $2: Senbernis, Tilda King ir J. ir E. Lapėnai.

Po $1: J. ir M. Alvinai, B. Bitum-Bitienė, Elzb. Vilkaitė ir K. Paišienė. **J. Alvinas.**

Youngstown, O.

Lietuvių Literatūros Draugijos 90 kuopa pereitame savo susirinkime nutarė surengti parę dėl sukėlimo finansų kuopos naudai. Parė įvyks nedėlioj, 15 d. gegužės, 2 val. po pietų, pas dd. Vaikučius, 534 Cameron Ave.

Kviečiame į parę ne vien Youngstown lietuvius, bet taip pat savo kaimynus iš Akrono ir Clevelando atsilankyti. Parė įvyks gražioj farmoj. Bus skanių gėrimų ir užkandžių. Visi ir visos galėsime bendrai pasilinksminti, pasikalbėti. Prašome atsilankyti.

Frank J. Madison,
Kp. Pirmininkas.

Philadelphia, Pa.

STREIKUOJA PHILCO DARBININKAI

Streiko lauke yra virš 6,500 Philco darbininkų ir darbininkių. Streikas apima 22 šios kompanijos fabrikus ir sandėlius. Darbininkai reikalauja aukštesnių algų ir pensijos ilgiau ,išdirbusiems.

Ši kompanija gamino radijo priimtuvus, televizijos aparatus, šaldytuvus, auto batarejas ir kitus dirbinius.

Darbininkai yra organizuoti į United Electrical, Radio & Machine Workers, CIO 101 ir 102 lokalus. Unija sako, kad jeigu kompanija nepasirašys naujo kontrakto, tai darbininkai neis į darbą.

Pirmadienį didžiausi fabriką pikietavo virš 3,000 streikuojančių darbininkų. Jie nešė plakatus prašant visuomenę padėti priversti kompaniją išpildyti streikuojančių darbininkų teisingus reikalavimus. **Rept.**

Binghamton, N. Y.

ŽINELĖS

Neseniai numirė Petras Skrebis, viengungis vyras apie 54 metų amžiaus. Jo laidotuvėmis rūpinosi Juozas Skrebis, velionies giminaitis.

Petras buvo ilgametis šio miesto gyventojas, ramaus būdo vyras. Priklausė į SLA 50 kuopą. Palaidotas Glenwood kapinėse.

★

Balandžio 22 d. Woodrow Wilson mokyklos auditorijoj kalbėjo "garbingas svečias"—prelatas Mykolas Krupavičius. Prakalbų rengėjai tikėjosi sukviesti skaitlingą publiką, todėl ir erdvią patalpą paėmė. Vietos laikrašty, Binghamton Press, pasigyrė, jog su rengėjų Taryba eina visos lietuvių grupės (organizacijos), išskyrus tik komunistų simpatizuotojus.

Bet kai į prakalbas tesusirinko tik apie 60 asmenų, tai pasirodė, kad rengėjų pasigyrimas buvo tuščias burbulas. Juk tokia skaitlinė tesudaro tik apie 5 nuošimčius čionai gyvenančių lietuvių. Tai kaip su tais 95 nuošimčiais, kurie į prakalbas neatėjo? Nejaugi jie visi būtų komunistų simpatizuotojai? Rengėju pasisklebtu sprendimu — tai ne kitaip.

"Vožnioji asaba" (garbingasis svečias) prastę įspūdį čionai gavo. Jis pamatė, kad padėjėjų "Lietuvai vaduoti" labai maža.

★

Ansco kompanija neseniai paleido iš darbo apie 500 darbininkų. Ši kompanija išdirba fotografinius aparatus, filmas ir kitas fotografines reikmenis.

Batų industrijoj irgi sumažėjo darbas. Daugelis dirbtuvių dirba ne pilną laiką.

Binghamtonietis.

WORCESTER, MASS.

LLD 11 kp. susirinkimas įvyks 8 d. geg., 10:30 val. ryto, 29 Endicott St. Prašau visų dalyvauti, daug svarbių dalykų yra aptarti. — J. M. Lukas, sekr. (104-105)

Francija Numato Greitą Kelių Atidarymą Berlynan

Paryžius, geg. 2. —Francijos užsienio reikalų ministras pranašavo, kad Sovietai greitai atidarys vakariniams talkininkams važiavimą traukiniais ir automobiliais per sovietinį Vokietijos ruožtą į vakarinę Berlyno dalį.

AMERIKONAS KAREIVIS NUŠOVĖ MERGINĄ IR PERSIŠOVĖ

Triest.— Jankių kareivis Louis J. Capelotti, įsimylėjęs šokikę Marią Moscą, nuėjo naktį į jos kambariusž, nušovė ją ir pats pavojingai persišovė. Sakoma, jiedu buvo susitarę sykiu mirti.

Pirmiau Capelotti grasino nužudyt kapitoną, kuris gerinosi Mariai Moscai.

PRANEŠIMAI

SHENANDOAH, PA.

LDS 34 kp. susirinkimas įvyks sekmadienį, 8 d. geg., 10 val. ryto. Miners's Hall, kampas Main ir Oak Sts. Prašome visų narių dalyvauti, turime daug svarbių dalykų aptarti. Taip pat prašome atsivesti naujų narių. Nepamirškite užsimokėti savo duokles. — S. Kuzmickas, sekr. (105-106)

BALTIMORE, MD.

Specialus pranešimas gerbiamiem Laisvės skaitytojam ir ALDLD 25 kp. nariams — Svarbus susirinkimas įvyks gegužės 9 d., 7:30 v. v. Lietuvių salėje, trečios lubos, 851 Hollins St. Maloněkite dalyvauti, nes mūsų visų pareiga ruošti planus, prisidėti darbu prie mūsų mylimo dienraščio Laisvės pikniko, kad pasekmės būtų geros. — Kom. (105-106)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 155 kp. susirinkimas įvyks geg. 9 d., 7:30 v. v., Liet. salėje, 29 Endicott St. Maloněkite visos dalyvauti ir naujų narių atsiveskite. Artinasi vasara, reikės svarstyti svarbių reikalų. — A. W. (105-106)

BRIDGEPORT, CONN.

LDS Jaunuolių Klubas ruošia "Daisy-Mae-Lil' Abner" šokius, geg. 7 d., Liet. salėje, 407 Lafayette St. Pradžia 7:30 val. vak. Prašome visus dalyvauti. Smarki Wickums orkestra gros šokiams. Vakaras bus nepaprastas, linksmai praleisite laiką. (105-106)

BALTIMORE, MD.

Motinų Dienos Piknikas. Rengia LDS 48 kp., įvyks gegužės 8 d., Deltuvų ūkėje, Hanover, Md. Pradžia 10 val. ryto. Rengėjai kviečia visus dalyvauti, linksmai praleisti laiką. Bus gerų valgių, skanaus alučio. Kelrodis: Važiuokite Greyhound autobusu (jie eina kas valandą), kaina 50c į abi pusi. Jeigu kuriems nepatogu važiuoti į autobusų stotį, tai galima nuciti ant Washington Blvd. ir gauti autobusą ten; važiuokite iki Elkridge Hanover Rd. ir nuo ten pėsti eikite apie mylią iki pikniko vietos. (105-106)

MONTELLO, MASS.

Kabaret, Koncertas ir šokiai, rengia Liuosybės Choras, įvyks šeštadienį, geg. 7 d., Liet. Taut. Namo apatinėj salėj, Vine ir No. Main Sts. Pradžia 7:30 v. v. Bus gera koncertinė programa, dalyvaus iš kitų miestų meno mėgėjai. Turėsime gerą muziką šokiams. Įžanga 75c. Kviečiame dalyvauti. — Rengėjai.

HARRISON-KEARNY, N. J.

LLD 136 kp. susirinkimas įvyks geg. 6 d., 7:30 v. v. Draugai, prašome pribūti, nes apart svarbių reikalų, turime 2-ros apskr. pikniko reikalą. Piknikas įvyks 22 d. geg., o mes turime pasidarbuoti, kad jis būtų pasekmingas.

Taip pat reikia dar priminti, kad yra draugų neužsimokėjusių už šį metą duoklių, tad būkite geručiai, ateikite ir užsimokėkite. — V. Z.

DETROIT, MICH.

Lietuvių Moterų Pažangos Klubo parengimas įvyks 8 d. gegužės, 3 v dieną. Draugijų Salėje, 4097 Porter St. Turėsime gražią programą, šokiai prie geros muzikos ir skanių vaisių. Jau patirta, kad moterų parengime visada būna skanių užkandžių, tai bus ir šį sykį. Visus kviečiame dalyvauti. — M. P. Kl. Kom.

NEW HAVEN, CONN.

Teatras — Praeities Šešėliai — keturių veiksmų tragedija bus suvaidintas geg. 8 d., Liet. B-vės salėje, 243 N. Front St. Pradžia 3 val. dieną. Įžanga 60c. Suvaidins Vilijos Choras iš Waterburio. Veikalas bus įdomu pamatyti, kviečiame ir iš apylinkės lietuvius nepraleisti progos pamatyti veikalą. Po vaidinimo bus šokiai prie geros orkestros. Kviečia LDS 16 kp. Rengėjai. (104-105)

WORCESTER, MASS.

Progresyvių Partijos pariukė įvyks 6 d. gegužės, 29 Endicott St., 7:30 v. v. Prašome dalyvauti. — Rengėjai. (104-105)

MOKSLININKAI SMERKIA PERSEKIOJIMĄ SOVIETINIO GAMTININKO PRITAREJŲ

Washington. — Amerikos Mokslininkų Federacija (sąjunga) pasmerkė Oregono Valstijos Kolegijos pirmininką A. L. Strand'ą, kuris pašalino pažangų profesorių Relphą Spitzerį. Šis profesorius pavarytas dėl to, kad parašė vienam žurnalui laišką, ragindamas pasiskaityti sovietinio gamtmokslininko Trofimo Lysenko raštų, o ne "nuo ausies" kritikuoti Lysenko.

Lysenko tvirtina ir praktiniais patyrimais įrodė, kad jeigu tinkamai pakeičiama maistas ir kitos gyvenimo sąlygos augalams ir gyvuliams, tai keičiasi ir būsimoji jų veislė.

Amerikos universitetuose ir kolegijose priimtas Morgano-Weissmanno neva mokslas, kad girdi, joks sąlygų pakeitimas negalįs veislėje padaryti atmainų.

Šioje šalyje vyrauja tie kazioni "amžino veislės pastovumo" skelbėjai. Lysenko mokslą jie vadina "komunistiniu."

Dabar gi Amerikos Mokslininkų Federacijos susirinkimas savo tarime sako:

— Šiandieninis mokslinis žinojimas nėra toks tikras, kad galima būtų aklai atmesti skirtingas nuomones (negu Weissmanno-Morgano).

— Jokia mokslinė teorija nėra teisinga ar klaidinga tiktai todėl, kad ją remia tam tikra tauta ar valdžia, — pareiškė Amerikinių Mokslininkų Federacija.

Sovietų vyriausybė remia Lysenko teoriją, kuri davė gerų vaisių gyvulininkystėje ir javų auginime kolektyviniuose ūkiuose.

Indija sutiko pasiskelbus nepriklausoma respublika ir toliau pasilikti Anglijos imperijoj.

Fabrikantų susivienijimas skelbia, jog dabartinis darbų mažėjimas esąs normalus.

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
Laidotuvių Direktorius
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

CHARLES J. ROMAN
Laidotuvių Direktorius

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Poplar 4110

August Gustas
BELTAIRE FLORIST
Lietuvis Kvietkų Pardavėjas
6762 FOURTH AVE., BROOKLYN 20, N. Y.
(Kampas 68th St.)
Atsitikime varduvių, sukakčių, sirgimų, šermenų ir tt., telefonuokite:
SHoreroad 8-9330
Ir Gustas jums tuojau pristatys gėlių bukietą ar vainiką, ko jūs reikalausite.
Specialistai Pritaikymui
Šermenims, Vestuvėms ir Bankietams
Užsakymus taipgi galima priduoti per PAUL GUSTAS FUNERAL HOME, Inc., 354 Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.

Paul Gustas Funeral Home,
INC.
354 MARCY AVENUE, BROOKLYN 6, N. Y.
Skersai gatvės nuo Armory
LIETUVIS LAISNIUOTAS GRABORIUS
Telefonuokite dieną ar naktį
EVergreen 7-4774
Naujai išdekoruota šermenų koplyčia, kur šeimos patogiai gali atiduoti paskutinę pagarbą savo mylimiesiems prakilniuose namuose be ekstra išlaidų.
Du kambariai šermenim, didelis puikiai įruoštas kambarys pasikalbėjimam ir parūkymui.
Asmeniški aptarnavimai suteikiama šeimom sulyg pareikalavimo. Mūsų telefonas niekad nemiega.

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus
Darome ir Pritaikome Akinius

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

Kinija Žengia Į Laisvę
Parašė *D. M. ŠOLOMSKAS*
Susipažinkite su šiaja milžiniška valstybe. Įsigykite tik dabar išleistą brošiūrą, užvardytą:
KINIJA ŽENGIA Į LAISVĘ
32 puslapių. Kaina 20c.
Draugijos ir asmenys tuojaus užsisakykite tos brošiūros platinimui. Platintojams, kurie ims nemažiau 10 kopijų, kaina 15c už kopiją.
Kurie užsisakysite po vieną kopiją, prašome prisiųsti 25c vertės po 10c ar po 5c. U. S. pašto stampomis, nes kainuoja persiuntimas.
Užsakymus prašome siųsti:
LAISVĖ
427 Lorimer St., Brooklyn 6, N. Y.

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

TELEPHONE STAGG 2-5043

RES. TEL. HY. 7-8631

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS) LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRUNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Sveikino Dienraščio Vilnies Suvažiavimą

Per Juozą Weiss įteikė dienraščio Vilnies suvažiavimui pasveikinimus šie asmenys:

W. Skuodis $5. Po $2: Onutė, J. Weiss, W. ir M. Kulikai. P. Semen $1.

Vilnies suvažiavimas, Chicagoje, įvyks jau šį sekmadienį, gegužės 8-tą. Laiko liko nedaug, kelias tolimas. Kas dar norite pasveikinti, paskubėkite įteikti savo dovaną. Greta d. Weiss, pasveikinimus renka ir LLD 1-mos kuopos tam įgalioti D. M. Šolomskas, Antanas Bimba, Pranas Buknys.

Lietuviai Irgi Girdės Raportą iš Moterų Konvencijos

Ne visi galės dalyvauti Amerikos Moterų Kongreso konvencijoje, kuri įvyks New Yorke gale šios savaitės, gegužės 6-8 dienomis. Tačiau visiems bus įdomu išgirsti, ką jos nuveikė, ką jos veiks išsaugojimui taikos, nes—

Taikos išsaugojimas yra vyriausiu punktu Amerikos moterų konvencijos darbų programoje.

Tam raportui išgirsti yra ruošiamas specialis pobuvis gegužės 10-tos vakarą, Liberty Auditorijos patalpose, kampas Atlantic Ave. ir 110th St., Richmond Hill. Raportuos mūsų vietinės delegatės, turėsime ir žymių viešnių.

Į konvenciją, kiek jau žinoma, atvyksta:

Daktarė Johanna T. Baltrušaitienė, veteranė lietuvių darbuotoja iš Pittsburgh, Pa.

Alice Jonikienė, dienraščio Vilnies redakcinio štabo narė, kalbėtoja ir vadovaujanti veikėja iš Chičagos.

Leokadija Bekešienė iš Rochester, N. Y., veikėja savo miesto Amerikos Darbo Partijoje, taipgi veikli lietuvių moterų ir bendrose organizacijose.

Tikimasi, kad visos tos žymios viešnios dalyvaus mūsų draugiškame su jomis pobuvyje ir pateiks savo įspūdžius iš šios svarbios konvencijos, iš ko visi pasistiprinsime taikai.

Šis sąskridis sykiu bus paminėjimu Motinos Dienos ir mūsų dovana mūsų šalies ir pasaulio motinoms.

Pobuvį rengia ir visus kviečia,

Moterų Apšvietos Klubas.

Kandidatė Rubinstein Įspėjo Apie Pavojų Pakėlimo Rendų

Dr. Annette T. Rubinstein, Amerikos Darbo Kandidatė į kongresą iš 20-jo kongresinio distrikto, įspėjo, kad rendauninkams grėsia visuotinas rendų pakėlimas po priedanga pakėlimo algų pastatų priežiūros darbininkams.

Algas pakelti, sako jinai, reikėjo, bet namų firmos neturėtų viso to lėšų suversti ant rendauninkų.

Distrikte rinkimai įvyks šio mėnesio 17-tą.

Matydamos daktarėje Rubinstein savo reikalų ir taikos atstovę, distrikto moterys pradeda veikti už jos išrinkimą. Šį sekmadienį, Motinos Dieną, moterys prie Broadway tarp 26th ir 106th Sts. pasistatys stalus, prie kurių teiks distrikto gyventojams informaciją apie kandidatę ir rinks parašus už taiką. Darbui vadovauja Amerikos Darbo Partijos Moterų Taryba.

Tik Užmigti ir Pamiršti...

Jaunas ir gražus čigonas, vardu Orijo, karštai myli tą juodakę, viliojančių žvilgsnių čigonę, Erą. O ji, nei dėmesio nekreipia į Orijo. Era svajoja apie grafą Gariją... Orijo meilė kankina, sielvartas ją smaugia... Jis norėtų užmigti amžinai po medžių šakelėmis, kurios, jam miegančiam, apie meilę šnibždėtų... Jis norėtų tapti užburtu, kad negalėtų į savo mylimą Erą nė pažiūrėti...

Šį svajingą čigoną jautriai suvaidins operetėje "Čigonai" uolus ir darbštus aidietis, Tony Navikas.

Operetė "Čigonai" ne vienam žiūrovui suvirpins jausmus ir primins tą karštą pirmąją meilę... pilną svajonių, dvasinių nerāmumų, intrigų ir širdgėlos...

Tad, visi ateikite į Liberty Auditorium šį sekmadienį, gegužės (May) 8 d., 4 val. p. p. Pamatykite šį muzikalinį veikalą, kurį pastatys scenon Aido Choras.

Po vaidinimo—šokiai.

H. F.

DORIS CHUBERK

vakarą su labai įvairia programa. **Bus perstatyta scenon vieno veiksmo komedija "Nuprausta puikybė," LKM nariai-mokiniai dainuos masiniai ir solo, bus deklamacijos, bus tautinių šokių, bus pantomima, ir bus smuiko solo.**

Apie smuikininkę solistę, kuri pirmu kartu pasirodys mūsų publikai Brooklynę, jau buvo rašyta kiek anksčiau šiame skyriuje angliškai. O ta smuikininke yra Doris Chuberk (Čuberkytė), jauna lietuvaitė, gabi smuikininkė iš Livingston, N. J.

Kaip matote, kiekviena programos dalis yra labai įdomi ir daug būtų galima parašyti apie kiekvieną iš jų atskirai. Bet, manau, bus įdomiau, kuomet patys stebėtojai, pati publika pamatys, išgirs ir įsitikins, o sykiu ir pasidžiaugs įvairia tos dienos programa.

Prašome atsiminti, kad ta įvairumų programa bus duodama gegužės 15 d. Prasidės 4 val. po pietų. Po programos seks šokiai prie Jurgio Kazakevičiaus orkestros. Įžanga į visą programą $1.25, vien tik į šokius—75 c.

Visi ir visos, jaunі, seni, maži ir dideli, atsilankę tą dieną į Liberty Auditoriją, turės daug malonumo. Nepraleiskite progos — dalyvaukite.

Rengimo Komisija.

Gegužės Penkiolikta

Kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį mūsų Kultūriniame Centre (Liberty Auditorijoj) vis būna kokš nors pažmonys, būna kas nors veikiama. Taip bus ir sekmadienį, gegužės 15-tą. Tą dieną bus du svarbūs įvykiai: bus uždaroma Dailės Paroda ir bus...

LKM (Liet. Kalbos Mokyklėlė) ruošia tą dieną savo 1948-49 m. sezono užbaigimo

Viena Diena Padavė 12,000 Prašymų Kelti Rendas

Pirma diena po visašališkojo valdinio "housing expediter'iaus" paskelbimo, jog bus namų savininkėms firmoms leista kelti rendas iki to laipsnio, kad rendos jiems neštų iki 25 nuošimčių gryno pelno, Didžiojo New Yorko raštines užplūdo namų kompanijų advokatai ir atskiri savininkai su reikalavimais pakelti rendas.

Mažiesiems savininkams leista pelnyti iki 30 nuošimčių.

Mažaisiais skaitomi išnuomojantieji ne daugiau 4 butus, didžiaisiais—turintieji po daugiau.

Savininkai kol kas turi gauti tam leidimą iš vietinių butams kontroliuoti valdininkų. Tačiau yra žinoma, kad juo didesnis savininkas, juo greičiau jis tuos leidimus gauna. Jo advokatai ir sąskaitininkai gali lengvai parodyti dideles jo išlaidas išlaikymui namų ir "be galo didelį jo skurdą." Mažiukams ir čia bus sunkiau, nes brangūs advokatai atsieis brangiau už 2-3 būtų rendos pakeltą sumą.

Trumano valdžios leidimas kelti rendas viename tik New Yorko mieste gręsia pavojumi netekimo buto bent milionui asmenų. Dabartiniame visko brangume biednuomenė vos išsiverčia dabartinėmis rendomis.

Rendauninkai Organizuojasi

Lyginai taip jau New Yorko Rendauninkų Tarybos (Tenants Council's) įstaigos užplūdo išsigandusiais rangauninkais, susirūpinusiais apsaugoti savo butą.

Vienatinis atsakymas, kokį jiems tegali duoti ir teduoda tos tarybos, yra:

Stokite tarybon! Veikime bendrai, nes tik vieningume glūdi eilinio žmogaus galybė! Stebūklingo kelio nėra.

Tarybos jau veikia. Jos per savo pirmininką Paul Ross telegramoje Housing Expediter'iui Tighe E. Woods pareikalavo, kad jis atvyktų šią savaitę išaiškinti rendauninkams įstatymą ir atsakyti į klausimus, kurie liečia rendauninkus.

Rendauninkų Tarybos reikalauja, kad jis tuojau atsakytų ir praneštų, kuriuo laiku ir kurioje vietoje jis tokį mitingą su rendauninkais sutinka turėti.

Atrado Laiko Savininkams

Woods tuojau po paskelbimo leidimo kelti rendas rado laiko pasikalbėjimams su namų savininkais, jis jiems kalbėjo gegužės 3-čią, perpildytame mitinge. Jis matėsi ir su majoru O'Dwyer, taipgi su miestavąja rendų komisija. Miestavoji komisija, kaip atrodo, liekasi mažareikšmė, jos galia sutriuškinama Trumano ir jo kongreso padarytu naujuoju rendoms įstatymu ir jo valdininko Woods patvarkymu.

R—ė.

New Yorko Miesto Jaunimo Taryba įsteigia prie magistrato teismų psychiatrinę kliniką 16 iki 21 metų jaunuoliams, patekusiems teismuosna.

ALDLD 2 Apskrities Kuopų Atydai!

ALDLD 2-ros Apskrities nariai turime labai svarbią uždaotį atlikti pirm įvyksiančio mūsų pikniko, kuris atsibus 22 d. gegužės, Lindene. Jau gerokas laikas atgal buvo išsiuntinėti su šiuo pikniku surišti bilietukai visoms kuopoms. Kiek pastebėta, tai daugelis jų jau išplatinta, tačiau dar daug yra ir neišplatinta. Todėl čia noriu priminti tiems nariams, kurie turite minimų bilietukų, idant stengtumėtės tuos paskutinius bilietukus išplatinti, nepraleisdami jokios progos, per šias kelias likusias dienas iki mūsų pikniko.

Kadangi šis piknikas yra pirmutinis šio sezono piknikas, tai manome turėti daug svečių iš arti ir toli. Platinimas kalbamų bilietukų dar daugiau paskatins žmones dalyvauti mūsų piknike gegužės 22 d., Lindene.

A. GILMANAS,
ALDLD 2 Apskr. Pirm.

Mokytojai Kaltina Mokyklų Viršininką Ragangaudystėje

CIO Mokytojų Unija praėjusį antradienį, gegužės 3-čią paskelbtame pareiškime kaltina Didžiojo New Yorko mokyklų viršininką William Jansen "trempime mokytojų laisvės." Tuo patimi, sako mokytojai, jis peržengia ir valstijinį švietimui įstatymą (State Education Law).

Mrs. Rose Russell, unijos atstovė įstatymdavystės reikalams, sako, jog viršininko pradėjimas kamantinėti 6 mokytojus, tarpe tų Abraham Lederman, unijos prezidentą, ir Celią Lewis Zitron, unijos sekretorę, rodo į pasimojimą sudaužyti mokytojų uniją.

Kamantinėjamieji, norimi viršininkų apjuodinti ragangaudystės purvais mokytojai eina savo pareigas po 17 iki 26 metų. Kamantinėjimas skaudžiai veikia į juos ir į visus mokytojus. Russell primena, jog viena iš šešių pirmiausia kamantinėtųjų, Mrs. Minnie Gutride, taip jautėsi įžeista, jog Kalėdų vakarą nusižudė.

RANDAVOJIMAI

Pasirandavoja vienas didelis fornišiuotas kambarys su dviem langais. Dėl daugiau informacijų, kreipkitės rytais ar vakarais pas Anna Viliniskienė, 228 So. 1st St., Apt. 19, Brooklyn, N. Y.
(103-105)

SUSIRINKIMAI

VISŲ ATYDAI

Lietuvių Kalbos Mokyklėlės narių, valdybos ir rėmėjų masinis susirinkimas įvyks šeštadienį, geg. 7 d., 7 val. vak. Liberty Auditorijoj, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Visi prašomi skaitlingai dalyvauti. — Valdyba. (105-106)

RICHMOND HILL-EAST NEW YORK, N. Y.

LDS 13 kp. ir LLD 185 kp. susirinkimas įvyks gegužės 5 d., 8 v. v. Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave. Turime svarbių dalykų aptarti, tad nariai dalyvaukite susirinkimuose. — M. Klimas. (104-105)

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1 kp. susirinkimas įvyks 5 d. gegužės, Laisvės salėje, 419 Lorimer St. Visi nariai pasistengkite atsilankyti, pasižiūrėkite į mokesčių knygutę, kad nesusispenduotumėt. — Prot. Sekr. (104-105)

MASPETH, N. Y.

LDS 14 ir LLD 138 kuopų bendras susirinkimas įvyks geg. 5 d., Rusų salėje, ant 61st St. Pradžia 8 val. vak. Visi nariai malonėkite dalyvauti, nes bus daug svarbių reikalų aptarimui. — V. Karlonas, pirm. (704-105)

Nedarbas Valstijoje ir Mieste Didėja

Pirmaisiais trimis su viršum mėnesiais šių metų New Yorko valstijoje nedarbo apdraudomis išmokėta apie kita tiek, negu buvo išmokėta tuo pat laikotarpiu pernai. O tai rodo didelį darbų sumažėjimą.

Pernai laikotarpiu nuo sausio 1-mos iki balandžio 22-ros buvo išmokėta $50,833,242. Šiemet tuo pat laikotarpiu išmokėta $97,725,432.

Apdraudai gauti leidimus pernai tuo laikotarpiu buvo išdavę 2,667,234 asmenims, o šiemet jau 5,059,548 asmenims.

Apdraudos norinčių gauti, nedarbo paliestų yra kur kas daugiau, bet ne visi jie yra žinomi nedarbo apdraudos raštinei. Ton raštinėn nesikreipia, jai yra nežinomi:

Bedarbiai, kurie pernai jau išėmė savo nedarbo apdraudą, ir kito darbo nebegavo, neturi teisės daugiau gauti apdraudos:

Ir tie bedarbiai, kurie dirbdavo neapdraustuose darbuose. O neapdraustų dar tebėra daugybė, tarpe tų farmų ir namų tarnybos darbininkai, taipgi industriniai darbininkai tų įstaigėlių, kuriose samdo mažiau keturių darbininkų.

Vien tik šiais metais jau 97 tūkstančiai darbininkų išbaigė savo apdraudos gavini.

Ką daro išbaigusieji nedarbo apdraudą?

Turėjusieji laimės turėti geresnius uždarbius, mažiau ligų ir kitų nelaimių, gyvena iš sutaupų, kurias tikėjosi pasilaikyti gal nusipirkimui namuko, auto, senatvei. Neturintieji sutaupų eina prašyti pašalpos, kęsti įžeidžiančius kamantinėjimus tarsi jie būtų kokie kriminalistai, kaltininkai to viso, kad jiems darbo nėra. Tik kelintasis pašalpą gauna. Tačiau ir pašalpomis šiemet jau išmokėta $6,500,000 daugiau negu pernai tuo pat laikotarpiu.

To viso skurdo darbininkams nebūtų, jeigu nedarbo apdrauda būtų praplėsta ir pratęsta. Pernai New Yorko valstijos firmoms iš nedarbo apdraudos iždo sugrąžino $127,000,000. Visais karo metais ir tuoj po karo, kai nebuvo arba mažai buvo bedarbių, sugrąžindavo bosams iš to iždo po daugiau. Jeigu to iždo būtų neišeikvoję bosams, dabar darbininkai galėtų gauti apdraudos už ilgesnį laikotarpį, po didesnę sumą.

Tačiau yra paika, to visko norėti. Argi mūsų darbo žmonės turi nors kokį balsą, nors vidutinę atstovybę valdžioje? Neturi. Nedarbo paliestieji darbininkai dabar atsimoka už savo ir mūsų visų nepaisymą rinkimų, palikimą visos valdžios ponams.

A.

Mrs. Florence Arnold, 23 metų, rasta plūduriuojant Long Beach pajūryje. Ji dingusi praėjusį pirmadienį iš ligoninės, kur ji nesenai gimdė kūdikį. Matomai, gimdymas sukrėtė jos nervus, o pagalbos ir priežiūros tinkamos nesant, ji nusižudė.

Sustreikavo Foundrės Darbininkai

Virš 1,050 darbininkų užstreikavo American Machine & Foundry Co. šapas, 5502 2nd Ave., Brooklyne, praėjusį pirmadienį, unijai paskelbus darbininkams, kad firma atsisako nuoširdžiai derėtis.

Unija, CIO United Auto Workers Lokalas 116-tas, reikalauja po 25 c. algos priedo ir kitų pagerinimų.

Darbininkai, buvę nariais pažangiųjų vadovybėje esamos United Electrical Workers Unijos, lokalo 475-to, neseniai buvo įvilioti į automobilistų uniją. Tam naudojo argumentą, kad būk atsiskyrus nuo pažangiųjų unijos būsią lengviau derybose.

Dabar darbininkai įsitikino, jog tas nieko jiems nepalengvino, kad be kovos nieko negalima gauti. Jie sustreikavo ir išėjo pikietuoti.

Gegužės 3-čią New Yorke šilumos buvo 78 laipsniai. Normališka tai dienai yra 56 laipsniai.

F. W. Shalins
(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 SO. 4th ST.,
Cor. Hewes St.
BROOKLYN, N. Y.
Visokiausi vaistai, kosmetikai kūdikiam reikmenys, įvairūs dajkteliai, ligonių kambariui reikmenys už griežtai žemas kainas.
RECEPTŲ SPECIALISTAI.
MAX PEIST. Ph. G.,
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EVergreen 7-6238

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos: 9—12 ryte, 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

ZUPP'S BAR 411 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Joseph Zeidat Jr., prop.
NAMŲ GAMINIMO VALGIAI KASDIEN
DEGTINĖS - VYNAI - ALUS
Telefonas EVergreen 4-7729
TELEVISION

GYDYTOJAS
S. S. Lockett, M. D.
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: 1—2 dienom, 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais.
Telefonas EVergreen 4-0203

Peter Kapiskas

Peter KAPISKAS
BAR & GRILL
Degtinės, Vynai ir Alus
RHEINGOLD
BEER & ALES
32 Ten Eyck St.
Tel. EVergreen 4-8174

GERI PIETŪS!
Kada norite gerų pietų, kreipkitės į
Lorimer Coffee Shop
Frank Domikaitis
Savininkas
417 Lorimer Street
Laisvės Name
Brooklyn, N. Y.
Kvepiančiai keptos ir virtos mėsos valgiai. Taipgi daržovių ir pieninių valgių gražus pasirinkimas.

Joseph Garszva
Undertaker & Embalmer
Manager
JOHN A. PAULEY
Licensed Undertaker
231 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 8-9770

LITUANICA SQUARE
RESTAURANT
Catherine Augustine & Frank Sanko
SAVININKAI
PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETŪS SEKMADIENIAIS
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių
ATDARA DIENĄ IR NAKTĮ 7 DIENAS SAVAITĖJE
282 UNION AVENUE BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9612